न्याय परिषदको
वार्षिक प्रतिवेदन
२०८०/०८१

न्याय परिषद सचिवालय

रामशाहपथ, काठमाडौं

सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका अध्यक्ष श्री प्रकाशमान सिंह राउतलाई निवर्तमान प्रधान न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका अध्यक्ष श्री विश्वम्भर प्रसाद श्रेष्ठले स्वागत गर्नुहुँदै ।

सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका अध्यक्ष श्री प्रकाशमान सिंह राउतले सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम् माननीय न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका सदस्य श्री सपना प्रधान मल्ललाई न्याय परिषदमा स्वागत गर्नुहुँदै ।

न्याय परिषदको
वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०८०/०८१

प्रकाशक
न्याय परिषद सचिवालय
रामशाहपथ, काठमाडौँ

न्याय परिषदको

वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष २०८०/०८१

प्रकाशन सङ्ख्या : ५०० प्रति

प्रकाशक : न्याय परिषद सचिवालय, रामशाहपथ, काठमाडौं

सर्वाधिकार© : न्याय परिषद सचिवालय

: फोन नं. ०१-४२००७७५, ०१-४२००७७६, ०१-४२००७७७

: Website: www.jcs.gov.np

: E-mail: info@jcs.gov.np

डिजाइन तथा मुद्रण : कालिका प्रिन्टिङ्ग एण्ड सप्लायर्स प्रा.लि., डिल्लीबजार, काठमाडौं।

न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू

सम्माननीय अध्यक्ष
श्री प्रकाशमान सिंह राउत

माननीय सदस्य
श्री अजय कुमार चौरसिया

माननीय सदस्य
श्री सपना प्रधान मल्ल

माननीय सदस्य
श्री रामप्रसाद भण्डारी

माननीय सदस्य
श्री दामोदर खड्का

सचिव
श्री यमबहादुर बुढामगर

प्रतिवेदन अवधिमा रहनुभएका न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू

अध्यक्ष
श्री हरिकृष्ण कार्की

अध्यक्ष
श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ

सदस्य
श्री धनराज गुरुङ

सदस्य
श्री पदम गिरी

सदस्य
श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ

सचिवहरू

सचिव
श्री देवेन्द्रराज ढकाल

का.मु. सचिव
श्री भद्रकाली पोखरेल

प्रधान न्यायाधीश

सर्वोच्च अदालत
काठमाडौं

सर्वोच्च अदालत
काठमाडौं, नेपाल

मन्तव्य

नेपालको संविधानको धारा १३८ बमोजिम न्याय परिषदको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यूसमक्ष पेस गर्दा मलाई खुसी लागेको छ।

नेपालको संविधानले व्यवस्था गरेको स्वतन्त्र, निष्पक्ष र सक्षम न्यायपालिकाको अपरिहार्य अङ्गका रुपमा न्याय परिषदलाई स्थापना गरिएको छ। संविधानको धारा १५३ ले न्याय परिषदलाई न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनसम्बन्धी कारवाही, बर्खासी र न्याय प्रशासनसम्बन्धी अन्य विषयको सिफारिस गर्ने वा परामर्श दिने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। संविधानद्वारा प्रदत्त भूमिका निर्वाह गर्ने सम्बन्धमा न्याय परिषदले न्याय प्रशासन ऐन, २०७३; न्याय परिषद ऐन, २०७३ तथा न्याय परिषद नियमावली, २०७४ मार्फत आफ्ना कामकारवाहीलाई व्यवस्थित गर्दै आएको छ। साथै सम्बद्ध संवैधानिक एवं कानूनी दायित्व र जिम्मेवारीलाई थप प्रभावकारी बनाउन विभिन्न निर्देशिका, कार्यविधि तथा मापदण्ड समेत जारी भई कार्यान्वयनमा रहेका छन्।

प्रस्तुत वार्षिक प्रतिवेदनमा आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा न्याय परिषद र न्याय परिषद सचिवालयवाट सम्पादित कामकारवाही लगायतका गतिविधिहरु समेटिएका छन्। न्याय परिषदले कार्यसम्पादनको सन्दर्भमा अनुभव गरेका समस्याका साथै भविष्यमा हुनुपर्ने सुधारका उपायहरुसमेत उल्लेख गरिएकाले प्रतिवेदनको अध्ययनबाट न्याय परिषदसँग सम्बन्धित गतिविधि एवं कामकारवाहीका बारेमा जानकारी राख्ने सरोकारवाला सबैलाई सहयोग पुग्ने विश्वास लिएको छु।

यस आर्थिक वर्षमा न्याय परिषदको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन योगदान गर्नुभएका न्याय परिषदका पदाधिकारी एवं न्याय परिषद सचिवालयलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने र यसलाई अन्तिम स्वरुप दिने कार्यमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नुहुने न्याय परिषदका सचिव एवं सचिवालयमा कार्यरत सबै कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु।

२०८१ माघ

(प्रकाशमान सिंह राउत)
अध्यक्ष
न्याय परिषद

विषय सूची

परिच्छेद–एक
प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि १
१.२ न्याय परिषद १
१.३ न्याय परिषद सचिवालय २

परिच्छेद - दुई
न्याय परिषद

२.१ न्याय परिषदको संरचना ३
२.२ न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार ३
२.२.१ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धी ३
२.२.२ न्यायाधीशको सरुवा र काज सम्बन्धी ४
२.२.३ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीश तोक्ने सम्बन्धी ५
२.२.४ मेलमिलाप परिषदमा अध्यक्ष नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धी ५
२.२.५ राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानमा कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धी ५
२.२.६ अनुशासनात्मक कारवाही सम्बन्धी ५
२.२.७ सिफारिस तथा परामर्श सम्बन्धी ७
२.२.८ अन्य व्यवस्थापकीय कार्य सम्बन्धी ७
२.२.९ तालिम र प्रशिक्षण सम्बन्धी ८
२.३ न्यायाधीश नियुक्ति सम्बन्धी ८
२.३.१ न्याय प्रशासन सम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराउने ८
२.३.२ नेपाल सरकारसँग सम्पर्क ८

परिच्छेद - तीन
न्याय परिषदबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

३.१ न्याय परिषदको बैठक तथा निर्णय सङ्ख्या ९
३.२ परिषदका निर्णयहरूको विषयगत विवरण ९
३.३ अदालतहरूमा न्यायाधीशहरूको दरबन्दी र पूर्तिको अवस्था १०
३.३.१ सर्वोच्च अदालत ११
३.३.२ उच्च अदालत ११
३.३.३ जिल्ला अदालत १३
३.४ प्रतिशत निर्धारण १६
३.५ न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काज समर्थन १६
३.६ सिफारिस तथा परामर्श १७
३.६.१ संवैधानिक इजलासको लागि न्यायाधीश तोक्न सिफारिस १७
३.६.२ मेलमिलाप समितिको अध्यक्ष सिफारिस १७
३.६.३ नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने सम्बन्धी निर्णय १८
३.६.४ निर्वाचन अधिकृतको लागि परामर्श १९
३.७ उजुरी तथा अनुशासनात्मक कारवाही सम्बन्धी १९
३.७.१ छानबिनको लागि तोकिएको १९
३.७.२ न्यायाधीशलाई कारवाही १९
३.८ सम्मान तथा पुरस्कार सम्बन्धी २०
३.९ उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरू उपर परेका उजुरी तथा फछ्र्यौट विवरण २०
३.१० विविध २२
३.११ न्याय परिषदको वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धी २३

परिच्छेद - चार
न्याय परिषद सचिवालय

४.१ सचिवालयको सङ्गठन संरचना २४
४.२ न्याय परिषदको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार २५
४.३ न्याय परिषद सचिवालयको काम, कर्तव्य र अधिकार २५
४.३.१ अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने २५
४.३.२ बैठक व्यवस्थापन गर्ने २७
४.३.३ निर्णय कार्यान्वयन गर्ने २७
४.३.४ सहयोगात्मक कार्य २७
४.३.५ विभिन्न तालिम गोष्ठी, अन्तरक्रिया आदि सञ्चालन गर्ने २७
४.३.६ राष्ट्रपतिसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने २७
४.३.७ विविध २७
४.४ न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित कामहरूको विवरण २८
४.४.१ अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य २८
४.४.२ बैठक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य २८
४.४.३ निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धी २८
४.४.४ वार्षिक प्रतिवेदन एवं बुलेटिन प्रकाशन सम्बन्धी २८
४.५ न्यायाधीशहरूको अवकाश/राजीनामा/पदमुक्त सम्बन्धी विवरण २९
४.६ आ.व. २०८०/०८१ को न्याय परिषद सचिवालयको वित्तीय स्थिति ३०

परिच्छेद - पाँच
समस्या र सुधारका क्षेत्रहरू

५.१ भौतिक संरचनाका सम्बन्धमा ३३
५.२ सचिवालयको जनशक्ति व्यवस्थापन ३४
५.३ न्यायाधीशको नियुक्ति तथा सरुवा सम्बन्धमा ३४
५.४ प्रवर्द्धनात्मक कार्यमा जोड ३४
५.५ न्यायाधीशको काम कारवाहीको अनुगमन तथा निगरानी ३५
५.६ सरोकारवाला बीचको सहयोग र समन्वय ३५
५.७ सूचना प्रविधिको प्रयोग ३६
५.८ सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीको तालिम तथा उत्प्रेरणा ३६
५.९ फैसला वा आदेश सदर, बदर, उल्टी सम्बन्धी विवरण ३६
५.१० अदालत निरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने सम्बन्धमा ३७
५.११ आन्तरिक व्यवस्थापन र सुशासन ३७

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१
न्याय परिषदका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नामावली ३८
अनुसूची-२
उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काज ३९
अनुसूची-३
निर्वाचन अधिकृत सिफारिस ५७
अनुसूची-४
न्याय परिषदका पूर्व पदाधिकारीहरू ५९
अनुसूची-५
न्याय परिषद सचिवालयमा हालसम्म कार्यरत सचिवहरू ६१
अनुसूची-६
न्याय परिषद सचिवालयमा प्रतिवेदन पेश हुँदा कार्यरत न्यायाधीश तथा कर्मचारीहरू ६२

परिच्छेद–एक

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

नागरिकको जीउ, धन, स्वतन्त्रताको संरक्षण गरी न्यायको प्रत्याभूति गर्नु लोकतान्त्रिक राज्यको कर्तव्य हो। कानूनको शासन मजबुत भएमा न्यायपूर्ण समाजको स्थापना हुन्छ। कानूनी शासनको सुनिश्चितता गर्दै नागरिक अधिकारको रक्षाका लागि स्वतन्त्र न्यायपालिका अपरिहार्य रहन्छ। न्यायपालिका स्वतन्त्र रहेमा लोकतान्त्रिक शासन व्यवस्था सवल हुन्छ। न्यायपालिकालाई स्वच्छ, निष्पक्ष र जनउत्तरदायी बनाउन सकेमा जनतामा न्यायको अनुभूति हुन गई कानूनी शासनको अभिष्ट पूरा हुन सक्छ। नेपालको वर्तमान संविधान तथा प्रचलित अन्य कानूनका प्रावधानहरूले स्वतन्त्र न्यायपालिकालाई संस्थागत गर्ने लक्ष्य लिएको देखिन्छ। मानव अधिकारका आधारभूत मूल्य मान्यता, सुशासनको अवधारणा, विधिको शासन, संविधानवाद तथा लोकतन्त्रका अन्तरवस्तु समेतलाई संविधानमा समाहित गर्दै नागरिकका हक र अधिकारको सुनिश्चितता गर्ने उद्देश्य राज्यले राखेको देखिन्छ। लोकतन्त्रको सुदृढीकरण स्वतन्त्र न्यायपालिका र यसको संस्थागत विकासले मात्र सम्भव हुन्छ। संविधानद्वारा प्रत्याभूत गरिएका नागरिकका हक र अधिकारको रक्षा गर्ने एवम् ती हक अधिकारहरू माथि हुने अतिक्रमण रोक्ने राज्यको महत्वपूर्ण अंग नै स्वतन्त्र न्यायपालिका हो।

नेपालको संविधानले स्वतन्त्र, निष्पक्ष र सक्षम न्यायपालिकाको परिकल्पना गरेको छ। उक्त परिकल्पनालाई सार्थक तुल्याउने उद्देश्यले न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासन सम्बन्धी कारवाही, बर्खासी र न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयमा सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन नेपालको संविधानको धारा १५३ मा न्याय परिषदको संरचना र काम कर्तव्यको व्यवस्था गरिएको छ।

१.२ न्याय परिषद

वि.सं. १९९७ साल श्रावण १ गते जारी भएको सनद बमोजिम नेपालमा प्रधान न्यायालयको स्थापना भएको पाइन्छ। नेपालको अन्तरिम शासन विधान, २००७ को धारा ३२ ले पनि प्रधान न्यायालयको व्यवस्था गरेको देखिन्छ। प्रधान न्यायालय ऐन, २००८ मा प्रधान न्यायालयमा प्रधान न्यायाधीशका अतिरिक्त अन्य चार जना न्यायाधीश रहने र निजहरूको नियुक्ति मन्त्रिमण्डलको सल्लाह बमोजिम श्री ५ बाट हुने कानूनी व्यवस्था थियो। नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०१५ ले सर्वोच्च अदालतको प्रधान न्यायाधीशको नियुक्ति प्रधानमन्त्री र सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशहरूको परामर्शमा हुने र अन्य न्यायाधीशहरूको हकमा प्रधान न्यायाधीशको परामर्श र अन्य न्यायाधीशहरूको राय समेत बुझी श्री ५ बाट नियुक्ति हुने व्यवस्था गरेको पाइन्छ। नेपालको संविधान, २०१९ ले पनि सर्वोच्च अदालतमा प्रधान न्यायाधीशको अलावा कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएबाहेक छ जना न्यायाधीश रहन सक्ने व्यवस्था गरेको थियो। राजसभाको परामर्श र अन्य न्यायाधीशहरूको राय बुझी प्रधान न्यायाधीशको र प्रधान न्यायाधीशसँग परामर्श गरी सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशहरूको नियुक्ति गर्ने संवैधानिक प्रावधान उक्त संविधानले गरेको पाइन्छ।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ ले न्यायाधीश नियुक्ति, सरुवा र बर्खासी सम्बन्धी स्वतन्त्र निकायको रूपमा न्याय परिषदको व्यवस्था गरिनुअगाडि न्यायाधीशहरू न्याय सेवा आयोग अन्तर्गत नियमन हुने गर्दथे। २०४७ सालको संवैधानिक परिवर्तनअगाडि अञ्चल र जिल्ला न्यायाधीश पनि निजामती कर्मचारी रहने

प्रावधान अनुरूप निजहरूको र न्याय सेवाका अधिकृत कर्मचारीहरूको नियमन न्याय सेवा आयोग ऐन बमोजिम हुने गर्दथ्यो। न्यायपालिका स्वतन्त्र नभैकन न्याय सम्पादनको कार्य पनि निष्पक्ष हुन नसक्ने अवधारणा अन्तर्गत पहिलो पटक न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा र बर्खासी सम्बन्धी व्यवस्थाका लागि नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ ले एक स्वतन्त्र निकायको रूपमा न्याय परिषदको व्यवस्था गर्दै सर्वोच्च अदालतको प्रधान न्यायाधीशबाहेक अन्य न्यायाधीशहरूको नियुक्तिको सिफारिस गर्न, तात्कालीन पुनरावेदन अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूलाई सरुवा गर्ने, अनुशासन सम्बन्धी कारवाही र बर्खासी तथा न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य कुराहरूको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन परिषदीय प्रणालीलाई पहिलो पटक अंगिकार गरेको पाइन्छ। यसर्थ स्वतन्त्र न्यायपालिका सम्बन्धी अवधारणालाई सुदृढ गराउनका लागि नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ एउटा कोशेढुङ्गा सावित भएको थियो। उक्त संविधानले नै सबै तहका न्यायाधीशको पद संवैधानिक पदमा रुपान्तरण गरी न्यायाधीशहरूको सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्थाको अलग ऐन निर्माण गरेको पाइन्छ। उल्लिखित संविधानको धारा ९३ ले न्याय परिषदको अध्यक्षमा प्रधान न्यायाधीश र सदस्यहरूमा कानून मन्त्री, सर्वोच्च अदालतका बरिष्ठतम् दुई जना न्यायाधीशहरू र एक जना कानूनविद रहने व्यवस्था गरेको थियो। न्याय परिषदको उक्त संरचनामा सर्वोच्च अदालतका बरिष्ठतम् एक जना न्यायाधीशको सट्टामा नेपाल बार एशोसिएसनको सिफारिसमा वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्तालाई सदस्यको रूपमा राष्ट्रपतिद्वारा नियुक्त गर्ने फरक व्यवस्था नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ले गरेकोमा सोही व्यवस्थालाई वर्तमान नेपालको संविधानले समेत निरन्तरता दिएको छ।

न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले न्यायाधीशले पालन गर्नुपर्ने आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने तथा उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको काम कारवाही र आचरणको नियमित निगरानी तथा अनुगमन गर्ने जिम्मेवारीसमेत न्याय परिषदलाई दिएको छ। साथै न्याय प्रशासन सम्बन्धी विविध विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने, न्यायाधीशको तालिम तथा प्रशिक्षणका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई पाठ्यक्रम लगायतका विषयमा आवश्यक निर्देशन दिने र न्याय प्रशासनसम्वन्धी विषयमा परामर्श दिने समेतका कार्य न्याय परिषदको कार्यक्षेत्रभित्र समेटिएको छ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ ले न्याय परिषदको काम कारवाहीलाई व्यवस्थित गरिरहेकोमा सोलाई थप प्रभावकारी बनाउन न्यायाधीश विरुद्ध परेका उजुरीहरू उपर कारवाही सम्बन्धी कार्यविधी, २०७५ समेत निर्माण भई हाल क्रियाशील रहेको छ।

१.३ न्याय परिषद सचिवालय

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३४ मा न्याय परिषदको एउटा छुट्टै सचिवालय रहने र सो सचिवालय काठमाडौं उपत्यकामा रहने भन्ने व्यवस्था गरेको छ। न्याय परिषद सचिवालय न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको संयुक्त प्रशासकीय निकाय हो। न्याय परिषदको मिति २०४७।०९।०३ को निर्णय बमोजिम न्याय परिषद सचिवालयको स्थापना भएको हो। यसमा नेपाल न्याय सेवाका राजपत्राङ्कित विशिष्ट श्रेणीका सचिव प्रशासकीय प्रमुखका रूपमा रहने कानूनी व्यवस्था छ। यसका साथै न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा ३(२) मा आयोगले अन्यथा व्यवस्था गरेकोमा बाहेक आयोगको सचिवालय न्याय परिषद सचिवालय रहेको ठाउँमा रहने व्यवस्था गरेको देखिन्छ। न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको बैठक व्यवस्थापन गर्न, बैठकहरूबाट गरिने निर्णयहरूको लागि आवश्यक पर्ने सूचना, तथ्याङ्कहरू संकलन र संरक्षण गर्न एवं न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्न सचिव (न्याय सेवाको विशिष्ट श्रेणी) को नेतृत्वमा न्याय परिषद सचिवालय रहेको छ।

परिच्छेद - दुई
न्याय परिषद

२.१ न्याय परिषदको संरचना

नेपालको संविधानको धारा १५३ को उपधारा (१) मा न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासन सम्बन्धी कारवाही, बर्खासी र न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयहरूको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन एउटा न्याय परिषद रहने व्यवस्था छ, जसमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्यहरू रहन्छन्

क)	प्रधान न्यायाधीश	अध्यक्ष
ख)	संघीय कानून तथा न्याय मन्त्री	सदस्य
ग)	सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश एक जना	सदस्य
घ)	राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्त गरेको एकजना कानूनविद्	सदस्य
ङ)	नेपाल बार एसोसियशनको सिफारिसमा राष्ट्रपतिद्वारा नियुक्त कम्तीमा बीस वर्षको अनुभव प्राप्त वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्ता	सदस्य

न्याय परिषदमा हाल बहाल रहनुभएका तथा प्रतिवेदन अवधिमा कायम रहनुभएका अध्यक्ष तथा सदस्यहरूको विवरण अनुसूची-१ मा उल्लेख गरिएको छ।

२.२ न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपालको संविधानको धारा १५३ मा न्याय परिषदको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी व्यवस्था रहेको छ। न्याय परिषद ऐन २०७३, न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ समेतका कानूनी व्यवस्थाका आधारमा परिषदले हालसम्म आफ्ना काम कारवाहीहरू सञ्चालन गर्दै आएको छ। न्याय परिषदको मुख्य काम, कर्तव्य र अधिकारहरू यसप्रकार रहेको छः

२.२.१ न्यायाधीश नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धीः

नेपालको संविधान बमोजिम सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत र जिल्ला अदालतहरूमा देहाय बमोजिम न्यायाधीश नियुक्ति हुने व्यवस्था रहेको छः

क. सर्वोच्च अदालतः-

नेपालको संविधानको धारा १२९ को उपधारा (२) मा संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशको र न्याय परिषदको सिफारिसमा सर्वोच्च अदालतका अन्य न्यायाधीशको नियुक्ति राष्ट्रपतिबाट हुने व्यवस्था छ। त्यसैगरी धारा १२९ को उपधारा (५) मा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशको पदमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेको वा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्ताको हैसियतमा कम्तीमा पन्ध्र वर्ष निरन्तर वकालत गरेको वा कम्तीमा पन्ध्र वर्षसम्म न्याय वा कानूनको क्षेत्रमा निरन्तर काम गरी विशिष्ट कानूनविद्को रूपमा ख्याति प्राप्त गरेको वा न्याय सेवाको राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी वा सोभन्दा माथिल्लो पदमा कम्तीमा बाह्र वर्ष काम गरेको नेपाली नागरिक

मध्येबाट न्याय परिषदको सिफारिसमा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको पदमा राष्ट्रपतिबाट नियुक्ति गरिने व्यवस्था रहेको छ।

ख. उच्च अदालतः-

नेपालको संविधानको धारा १४० को उपधारा (२) बमोजिम कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी जिल्ला न्यायाधीशको पदमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेको वा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्ताको रूपमा कम्तीमा दश वर्ष निरन्तर वकालत गरेको वा कम्तीमा दश वर्ष कानूनको अध्यापन, अन्वेषण वा कानून वा न्याय सम्बन्धी अन्य कुनै क्षेत्रमा निरन्तर काम गरेको वा न्याय सेवाको कम्तीमा राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको पदमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेको नेपाली नागरिकलाई न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशद्वारा उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीशको पदमा नियुक्ति गर्ने व्यवस्था छ।

नेपालको संविधानको धारा १४० को उपधारा (३) बमोजिम योग्यता पुगेका व्यक्तिहरूमध्येबाट जिल्ला न्यायाधीशको हकमा निजले वार्षिक रूपमा फैसला गरेको मुद्दाको अनुपात र माथिल्लो अदालतमा अन्तिम निर्णय हुँदा मुद्दा सदर, बदर वा उल्टी भएको मूल्यांकनको आधारमा, न्याय सेवाको कम्तीमा राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको पदमा कम्तीमा पाँच वर्ष काम गरेको व्यक्तिको हकमा ज्येष्ठता, योग्यता र कार्यसम्पादन स्तरको मूल्यांकनको आधारमा र अन्यको हकमा वरिष्ठता, व्यावसायिक निरन्तरता, इमानदारी, पेशागत आचरण र न्याय र कानूनको क्षेत्रमा गरेको योगदानको मूल्यांकन गरी उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीशको पदमा नियुक्ति गर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ।

ग. जिल्ला अदालतः-

नेपालको संविधानको धारा १४९ बमोजिम जिल्ला न्यायाधीशको रिक्त पदमध्ये बीस प्रतिशत पदमा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी न्याय सेवाको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको पदमा कम्तीमा तीन वर्ष काम गरेका अधिकृत मध्येबाट ज्येष्ठता, योग्यता र कार्यक्षमताको मूल्यांकनको आधारमा, रिक्त पदमध्ये चालिस प्रतिशत पदमा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी न्याय सेवाको राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणीको पदमा कम्तीमा तीन बर्ष काम गरेका अधिकृत मध्येबाट खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको आधारमा र रिक्त पदमध्ये बाँकी चालीस प्रतिशत पदमा कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी अधिवक्ताको रूपमा निरन्तर कम्तीमा आठ वर्ष वकालत गरेका, कानूनमा स्नातक उपाधि प्राप्त गरी न्याय सेवाको राजपत्रांकित पदमा कम्तीमा आठ बर्ष काम गरेका वा कानूनको अध्यापन, अन्वेषण वा कानून वा न्याय सम्बन्धी अन्य कुनै क्षेत्रमा निरन्तर कम्तीमा आठ बर्ष काम गरेका नेपाली नागरिकमध्येबाट खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको आधारमा छनौट भई न्याय सेवा आयोगबाट सिफारिस भएका व्यक्तिलाई न्याय परिषदको सिफारिसमा जिल्ला न्यायाधीश पदमा प्रधान न्यायाधीशबाट नियुक्ति गर्ने व्यवस्था रहेको छ। साथै न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ५ ले समेत न्यायाधीश नियुक्तिको लागि सिफारिसका आधारू उल्लेख गरेको छ।

२.२.२ न्यायाधीशको सरुवा र काज सम्बन्धीः

न्याय परिषदले मुद्दा फछ्र्यौट सङ्ख्या, कार्य सम्पादनको स्थिति, कार्यक्षमता, सुगम तथा दुर्गम स्थानसमेतलाई आधार लिई उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशलाई सरुवा गर्न प्रधान न्यायाधीशसमक्ष सिफारिस गर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। उच्च अदालतका न्यायाधीशलाई न्याय परिषदको सिफारिसमा र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको हकमा प्रधान न्यायाधीश स्वयंले आवश्यकता अनुसार एक अदालतबाट अर्को अदालतमा काजमा खटाउन सक्ने कानूनी व्यवस्था न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २७ मा रहेको छ।

२.२.३ संवैधानिक इजलासमा न्यायाधीश तोक्ने सम्बन्धीः

संविधानको धारा १३७ बमोजिम सर्वोच्च अदालतमा रहने संवैधानिक इजलासमा प्रधान न्यायाधीश र न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशले तोकेको सर्वोच्च अदालतका अन्य चार जना न्यायाधीश रहने व्यवस्था छ। उक्त संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम सर्वोच्च अदालतमा रहने संवैधानिक इजलासका लागि चार जना न्यायाधीश सिफारिस गर्ने गरिएकोमा निवेदक अधिवक्ता माधवकुमार बस्नेत विरुद्ध न्याय परिषद सचिवालयसमेत भएको ०७३-WF-००२० को परमादेशको रिट निवेदनमा सर्वोच्च अदालतको बृहत् पूर्ण इजलासबाट मिति २०७३।१२।१० मा भएको आदेश पश्चात् संवैधानिक इजलासका लागि चार जनाभन्दा बढी सङ्ख्यामा न्यायाधीश सिफारिस गर्ने गरिएको छ।

२.२.४ मेलमिलाप परिषदमा अध्यक्ष नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धीः

न्याय परिषदले मेलमिलाप सम्बन्धी ऐन, २०६८ को दफा २६ बमोजिम प्रधान न्यायाधीशसमक्ष मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षको नियुक्तिको लागि सिफारिस गर्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ।

२.२.५ राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानमा कार्यकारी निर्देशक नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धीः

न्याय परिषदले राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा १७(२) बमोजिम सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको पदमा बहाल रहेको, उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशको पदमा बहाल रहेको, सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको पदमा वा उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश वा न्यायाधीशको पदमा काम गरिसकेको वा उच्च अदालतको न्यायाधीश हुन योग्य व्यक्तिहरूमध्येबाट व्यवस्थापन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण कार्यमा दक्षता भएको व्यक्तिलाई राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठानको कार्यकारी निर्देशक पदमा खटाउन वा नियुक्त गर्नका लागि प्रधान न्यायाधीशसमक्ष सिफारिस गर्ने व्यवस्था रहेको छ। सोही ऐनको दफा १७ (३) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको पदमा खटिएको बहालवाला न्यायाधीशलाई निजको पदावधि पूरा नहुँदै न्याय परिषदको सिफारिसमा न्यायाधीशकै पदमा काम गर्ने गरी फिर्ता गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था समेत रहेको छ।

२.२.६ अनुशासनात्मक कारवाही सम्बन्धीः

नेपालको संविधानले उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश तथा न्यायाधीश र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूलाई कार्यक्षमताको अभाव, खराब आचरण, इमानदारीपूर्वक आफ्नो कर्तव्यको पालना नगरेको, बदनियतपूर्वक कामकारवाही गरेको वा निजले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिताको गम्भीर उल्लंघन गरेको आधारमा न्याय परिषदको सिफारिसमा प्रधान न्यायाधीशले पदमुक्त गर्न सक्ने व्यवस्था गरेको छ। उक्त संवैधानिक व्यवस्था अनुरूप न्यायाधीश उपरको उजुरी र कारवाहीको प्रक्रिया देहाय बमोजिम हुने गरेको छः

(क) उजुरी सम्बन्धी व्यवस्थाः-

उच्च तथा जिल्ला अदालतका कुनै न्यायाधीशको कार्यक्षमताको अभाव रहेको वा निजले पदीय दायित्व इमान्दारीपूर्वक निर्वाह नगरेको वा बदनियतपूर्वक कामकारवाही गरेको वा निजको खराब आचरण भएको वा आचारसंहिताको गम्भीर उल्लंघन गरेको देखिने सवुद प्रमाण सहित कुनै पनि व्यक्तिले सम्बन्धित न्यायाधीशउपर कारवाहीका लागि न्याय परिषद सचिवालयमा उजुरी दिन सक्नेछन्। यस बाहेक न्याय परिषदले जुनसुकै स्रोतबाट प्राप्त गरेको सूचनालाई उजुरीको रूपमा ग्रहण गरी कारवाही प्रक्रिया अगाडि बढाउन समेत सक्नेछ।

(ख) उजुरीसँग सम्बद्ध मुद्दाको अध्ययनः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १७ मा कुनै मुद्दाको सम्बन्धमा कुनै न्यायाधीश विरुद्ध उजुरी परेमा न्याय परिषदले त्यस्तो मुद्दाको अध्ययन गर्न परिषदका कुनै सदस्यलाई तोक्न सक्ने र तोकिएको सदस्यले उजुरीसँग सम्बन्धित मुद्दाको अध्ययन गरी न्याय परिषदले तोकेको अवधिभित्र आफ्नो रायसहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।

(ग) प्रारम्भिक छानबिनः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १८ मा न्याय परिषदमा प्राप्त उजुरी वा अनुगमन वा निरीक्षण प्रतिवेदनको आधारमा वा न्याय परिषद आफैंले उच्च अदालत वा जिल्ला अदालतको कुनै न्यायाधीशको विरुद्धमा छानबिन गर्न आवश्यक देखेमा परिषदको कुनै सदस्य वा सर्वोच्च अदालतको कुनै न्यायाधीशलाई त्यसको प्रारम्भिक छानबिन गर्न तोक्न सक्ने र त्यसरी तोकिएको सदस्य वा न्यायाधीशले तोकिएको अवधिभित्र आफ्नो रायसहितको प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदन परिषदसमक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।

(घ) जाँचबुझ समिति गठनः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १९ मा उजुरी सम्बन्धी अध्ययन प्रतिवेदन तथा प्रारम्भिक छानबिन प्रतिवेदनबाट कुनै न्यायाधीश विरुद्ध जाँचबुझ गराउन आवश्यक देखेमा न्याय परिषदको कुनै सदस्य वा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको अध्यक्षतामा सम्बन्धित क्षेत्रको विज्ञसहितको तीन सदस्यीय जाँचबुझ समिति गठन गर्न सक्ने र त्यसरी गठन भएको समितिले तोकेको अवधिभित्र जाँचबुझ सम्पन्न गरी प्रतिवेदन न्याय परिषद समक्ष पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। त्यसरी पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा आरोपित उच्च अदालत वा जिल्ला अदालतको कुनै न्यायाधीशलाई कारवाही गर्नुपर्ने देखिएमा न्याय परिषदले कारण र आधार खुलाई मनासिव अवधि तोकी सम्बन्धित न्यायाधीशलाई सफाइको मौका दिई कारवाही गरिने व्यवस्था यस ऐनको दफा २१ मा रहेको छ।

(ङ) तामेली वा कारवाहीको निर्णयः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १७,१८ वा १९ बमोजिम तोकिएको वा गठित समितिले न्याय परिषद समक्ष पेश गरेको प्रतिवेदनबाट उच्च अदालत वा जिल्ला अदालतको कुनै न्यायाधीश विरुद्धको आरोप तथ्यहीन देखिएमा पछि प्रमाण प्राप्त भएको अवस्थामा कानून बमोजिम हुने गरी न्याय परिषदले त्यस्तो कारवाहीलाई न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २६ बमोजिम तामेलीमा राखी सोको जानकारी सम्बन्धित न्यायाधीशलाई दिनुपर्ने कानूनी व्यवस्था छ।

(च) भ्रष्टाचारको अभियोगमा मुद्दा चलाउनेः-

नेपालको संविधानको धारा १५३ को उपधारा (६) बमोजिम न्यायाधीशले भ्रष्टाचार गरी अख्तियारको दुरूपयोग गरेकोमा न्याय परिषदले सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश वा उच्च अदालतको कुनै न्यायाधीशलाई अनुसन्धान अधिकृत तोक्ने र त्यसरी तोकिएको अनुसन्धान अधिकृतबाट अनुसन्धान भई पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मुद्दा चलाउनु पर्ने देखिएमा सो विषयमा निर्णय गरी न्याय परिषदको तर्फबाट न्याय परिषदको सचिव वा न्याय परिषदको राजपत्रांकित अधिकृतद्वारा नेपाल सरकारले तोकेको अदालतमा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २२ बमोजिम मुद्दा दायर गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।

(छ) कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ मानिनेः-

कुनै न्यायाधीश संविधानको धारा १३१ को खण्ड (घ), धारा १४२ को उपधारा (१) को खण्ड (घ) वा धारा १४९ को उपधारा (६) को खण्ड (घ) बमोजिम शारीरिक वा मानसिक अस्वस्थताको कारणले सेवामा रही कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ रहे नरहेको यकिन गर्न न्याय परिषदले न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १३ बमोजिम नेपाल सरकारद्वारा गठित मेडिकल बोर्डमा लेखी पठाउने र मेडिकल बोर्डले कुनै न्यायाधीशलाई शारीरिक वा मानसिक कारणले कार्य सम्पादन गर्न असमर्थ भएको भनी सिफारिस गरेमा न्याय परिषदले उच्च अदालतका न्यायाधीश र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको हकमा प्रधान न्यायाधीशसमक्ष र सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशको हकमा राष्ट्रपतिसमक्ष पदमुक्त गर्नका लागि सिफारिस गर्ने कानूनी व्यवस्था छ।

२.२.७ सिफारिस तथा परामर्श सम्बन्धीः

नेपालको संविधानले न्याय परिषदलाई न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयमा सिफारिस तथा परामर्श दिने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। प्रचलित कानून बमोजिम विशेष अदालत, राजस्व न्यायाधिकरण, वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण, सैनिक विशेष अदालत, उपभोक्ता अदालत लगायतका न्यायिक निकायहरूमा काम गर्नको लागि न्यायाधीशहरू तोक्न सिफारिस गर्ने तथा न्यायाधीशहरूलाई न्यायाधीशको पदमा बाहेक न्यायिक जाँचबुझको काममा वा केही खास अवधिको लागि कानून वा न्याय सम्बन्धी अनुसन्धान, अन्वेषण वा राष्ट्रिय सरोकारका अन्य कुनै काममा खटाउन नेपाल सरकारसमक्ष र जिल्ला न्यायाधीशलाई निर्वाचन सम्बन्धी काममा खटाउनु पर्दा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमार्फत निर्वाचन आयोगलाई परामर्श दिने कार्य गरिआएको छ।

२.२.८ अन्य व्यवस्थापकीय कार्य सम्बन्धीः

(क) न्यायाधीशहरूको काम कारवाहीको निरीक्षण तथा कार्यसम्पादन मूल्यांकनः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १५ अनुसार उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीशले प्रत्येक वर्ष सम्बन्धित उच्च अदालत वा मातहतका जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको काम कारवाहीको सम्बन्धमा निरीक्षण गरी न्याय परिषदमा प्रतिवेदन दिनुपर्ने व्यवस्था छ। यसरी निरीक्षण गर्ने न्यायाधीशले निरीक्षण गर्दा सम्बन्धित न्यायाधीशलाई खटाइएको स्थानमा रहेको वार्षिक रुजु हाजिरीको विवरण, सम्बन्धित अदालतमा रहेको मुद्दाको अनुपातमा न्यायाधीशले वर्षभरि गरेको फैसलाको विवरण, सम्बन्धित न्यायाधीशले गरेको फैसला माथिल्लो अदालतबाट सदर वा बदर भएकोमा सोको विवरण तथा अन्य व्यवस्थापकीय काम कारवाहीको विवरणसमेत प्रतिवेदनमा उल्लेख गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। निरीक्षणकर्ताले निरीक्षण प्रतिवेदनको साथमा नियमावलीले निर्धारण गरेको ढाँचामा न्यायाधीशहरूको कार्य सम्पादन मूल्यांकन फाराम भरी न्याय परिषद सचिवालयमा पेश गर्नुपर्नेछ। न्यायाधीशउपर कारवाही गर्दा न्याय परिषदले उल्लिखित प्रतिवेदनलाई समेत आधार लिन सक्ने कानूनी व्यवस्था छ।

(ख) न्यायिक अनुगमन तथा निगरानीको कार्य गर्नेः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १६ ले न्यायाधीशको काम कारवाही तथा आचरणको नियमित अनुगमन एवं निगरानी गर्ने जिम्मेवारी न्याय परिषदलाई तोकेको छ। सो बमोजिम अनुगमन तथा निगरानीको कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन परिषदको कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा एक वा तीन सदस्यीय न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन गर्नसक्ने व्यवस्था रहेको छ। उल्लिखित व्यवस्था बमोजिम तीन सदस्यीय न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन भई यसले आफ्नो काम कारवाहीलाई निरन्तरता दिइरहेको छ।

(ग) अभिलेख तयार गर्नेः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३ ले संविधान बमोजिम न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूको अभिलेख राख्नुपर्ने जिम्मेवारी न्याय परिषदलाई सुम्पेको छ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३० मा न्याय परिषदले न्यायाधीश पदमा नियुक्ति भएको र अवकाश हुने मिति, योग्यता, अनुभव र विशेषज्ञता, उजुरीको संक्षिप्त विवरण, कारवाहीको विवरण, फैसला वा आदेश र सोउपर माथिल्लो अदालतबाट भएको सदर बदरको विवरण, फैसला र आदेशको संख्यात्मक विवरण समेत उल्लेख गरी अभिलेख राख्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था छ। साथै उल्लिखित अभिलेखको आधारमा दफा ३१ बमोजिम सम्बन्धित न्यायाधीश र निकायलाई पदमा नरहेको जानकारी गराउनु पर्ने कार्य समेत न्याय परिषदले गर्नुपर्ने हुन्छ। न्याय परिषद सचिवालयले PIMS Software मार्फत न्यायाधीश तथा राजपत्रांकित कर्मचारीहरूको अभिलेख विवरणलाई व्यवस्थित गर्दै आएको छ।

(घ) न्यायाधीशको सम्पत्ति विवरण अद्यावधिक राख्नेः-

न्याय परिषदका सदस्य तथा न्यायाधीशको पदमा नियुक्त भएका व्यक्तिले नियुक्ति भएको मितिले र अन्य न्यायाधीशहरूले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएका मितिले साठी दिनभित्र न्याय परिषद नियमावली, २०७४ को नियम २०(१) बमोजिम उक्त नियमावलीको अनुसूची १२ को ढाँचामा आफ्नो र आफ्नो परिवारका सदस्यको नाममा भएको चल, अचल सम्पत्तिको स्थिति र सोको स्रोतसमेत खुलाइएको सम्पत्ति विवरण न्याय परिषदमा नियमित रूपमा पेश गर्नुपर्ने र यस्तो विवरण न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा २९ बमोजिम गोप्य रहने व्यवस्था छ। कानूनले तोकिएको अवधिभित्र सम्पत्ति विवरण पेश नगर्ने न्यायाधीशलाई जरिवाना हुने कानूनी व्यवस्था समेत रहेको छ।

२.२.९ तालिम र प्रशिक्षण सम्बन्धीः

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३३ को खण्ड (ग) ले न्यायाधीशहरूको तालिम तथा प्रशिक्षण सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायलाई पाठ्यक्रम लगायतका विषयमा आवश्यक निर्देशन दिनुपर्ने जिम्मेवारी न्याय परिषदलाई दिएको छ। न्यायाधीशको तालिम तथा प्रशिक्षणको पाठ्यक्रम तयार गर्दा तालिम प्रदायक निकायले न्याय परिषदसँग समन्वय गर्नुपर्ने व्यवस्था न्याय परिषद नियमावली, २०७४ को नियम २३ ले गरेको छ।

२.३ न्यायाधीश नियुक्ति सम्बन्धी

२.३.१ न्याय प्रशासन सम्बन्धी विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गराउनेः

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३३ को खण्ड (ख) ले न्याय परिषदलाई न्याय प्रणालीको सुधारको लागि न्याय प्रशासनसँग सम्बद्ध विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने गराउने जिम्मेवारी समेत तोकेको छ। यसबाट समग्र न्याय प्रणालीको सुधार र न्यायाधीशको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी बिषयमा न्याय परिषदको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहेको देखिन्छ।

२.३.२ नेपाल सरकारसँग सम्पर्कः

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३९ अनुसार न्याय परिषदले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क राख्दा कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय मार्फत गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ।

परिच्छेद - तीन

न्याय परिषदबाट सम्पादित कार्यहरूको विवरण

संविधान तथा प्रचलित कानून बमोजिम निर्धारित दायित्व निर्वाह गर्ने क्रममा न्याय परिषदबाट आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा सम्पादित मुख्य मुख्य काम कारवाहीको विवरण निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

३.१ न्याय परिषदको बैठक तथा निर्णय सङ्ख्या

यस प्रतिवेदन वर्षमा न्यायाधीशको नियुक्ति र सरुवा समेतका विषयमा छलफल गर्न न्याय परिषदको बैठक २४ पटक बसेको छ। उक्त बैठकहरूमा ५८ वटा प्रस्तावहरू पेश भएकोमा विभिन्न विषयमा ९८ वटा निर्णयहरू भएका छन्। विगत दुई आर्थिक वर्षको बैठक सङ्ख्या र निर्णय सङ्ख्याको अवस्था हेर्दा, आर्थिक वर्ष ०७९/८० मा २२ पटक बैठक बसी ४५ वटा प्रस्तावमा ५२ वटा निर्णयहरू भएको देखिन्छ। त्यसै गरी आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ मा १५ पटक बैठक बसी ३५ प्रस्तावित बिषयमा छलफल हुँदा ५४ विषयमा निर्णय भएको देखिन्छ। उल्लिखित तीन आर्थिक वर्षको न्याय परिषदको बैठक सङ्ख्या र निर्णयको तुलनात्मक अवस्था देहाय बमोजिम चित्र नं. १ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १

न्याय परिषदको बैठक, प्रस्ताव र निर्णय सङ्ख्या

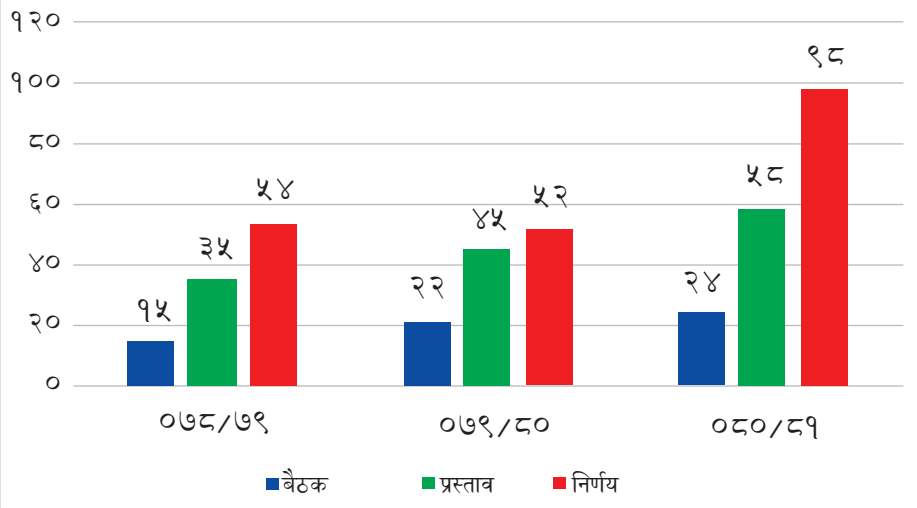

३.२ परिषदका निर्णयहरूको विषयगत विवरण

न्याय परिषदले न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनात्मक कारवाही, वर्खासी, न्याय प्रशासन सम्बन्धी सिफारिस एवं परामर्श लगायत विविध विषयमा निर्णय गरेको छ। प्रतिवेदन वर्ष २०८०/०८१ मा भएका निर्णय हेर्दा, नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धमा १३ वटा, सरुवा सिफारिस (काज समेत) २९ वटा, उजुरी, छानबिन, जाँचवुझ तथा अनुशासनात्मक कारवाहीमा १५ वटा, न्याय प्रशासनसम्बन्धमा परामर्श ७ वटा र अन्य विविध विषयमा ३२ वटा निर्णय भएको देखिन्छ।

विषयगत निर्णयतर्फ अघिल्ला वर्षहरूसँग तुलनात्मक रूपमा हेर्दा, आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा भएका निर्णय हेर्दा, नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धमा ८ वटा, सरुवा सिफारिस (काज समेत) ४ वटा, उजुरी, छानबिन, जाँचवुझ तथा अनुशासनात्मक कारवाहीमा २१ वटा, न्याय प्रशासनसम्बन्धमा परामर्श ९ वटा र अन्य विविध विषयमा ९ वटा निर्णय भएको देखिन्छ। आ.व. २०७८/०७९ मा भएका निर्णय हेर्दा, नियुक्तिको सिफारिस सम्बन्धमा २ वटा, सरुवा सिफारिस (काजसमेत) मा ३ वटा, उजुरी, छानबिन, जाँचवुझ तथा अनुशासनात्मक कारवाहीमा २७ वटा, न्याय प्रशासनसम्बन्धमा परामर्श ११ वटा र अन्य विविध विषयमा ११ वटा निर्णय भएको देखिन्छ।

न्याय परिषदबाट उल्लिखित तीन आर्थिक वर्षमा भएका विषयगत निर्णयको तुलनात्मक विवरण चित्र नं. २ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. २

निर्णयहरूको विषयगत विवरण

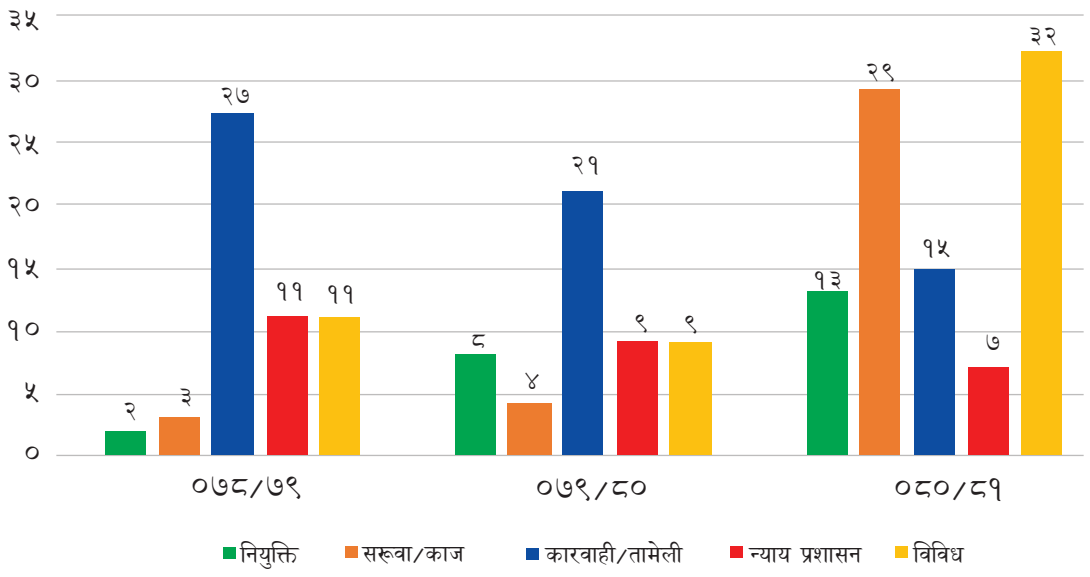

३.३ अदालतहरूमा न्यायाधीशहरूको दरबन्दी र पूर्तिको अवस्था

यस प्रतिवेदन वर्षसम्ममा सर्वोच्च, उच्च र जिल्ला अदालतहरूमा संविधान तथा ऐन कानून अनुसार कायम भएका न्यायाधीशहरूको दरबन्दी सङ्ख्या र सो दरबन्दी अनुसार पूर्ति भएका न्यायाधीशहरूको सङ्ख्यात्मक विवरण निम्न अनुसार रहेको छ:[१]

१ प्रतिवेदन पेश गर्दाको समयको

अदालत		दरबन्दी	पूर्ति	रिक्त	महिला	आ.ज.	मधेशी	दलित	अपाङ्ग	पि.क्षे.
सर्वोच्च		२१	१७	४	२	२	१	०	०	०
उच्च	मुख्य	७	३	४	१	१	०	१	०	०
	न्यायाधीश	१५३	१३१	२२	२१	२५	४	२	०	४
जिल्ला		२८७	२८२	५	२६	२५	७	३	३	४

३.३.१ सर्वोच्च अदालतः

- न्याय परिषदबाट सर्वोच्च अदालतमा रिक्त न्यायाधीश पदपूर्तिका लागि मिति २०७९ साल भाद्र २१ गते सिफारिस गरिएका तीनजना व्यक्तिको नाम फिर्ता लिइएको व्यहोरा संघीय संसदको संसदीय सुनुवाई समितिमा लेखी पठाउने निर्णय गरेको थियो।

- नेपालको संविधानको धारा १२९ बमोजिम सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका, न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ५ मा उल्लिखित आधार समेतबाट न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।१० को बैठकले उच्च अदालतमा कार्यरत न्यायाधीश श्री विनोद शर्मा र मिति २०८०।०८।०५ को बैठकले उच्च अदालतमा कार्यरत न्यायाधीशहरू श्री शारङ्गा सुवेदी, श्री अब्दुल अजित मुसलमान, श्री महेश शर्मा पौडेल र टेक प्रसाद ढुंगाना तथा कानून व्यवसायीबाट श्री सुनिल कुमार पोखरेल र श्री बालकृष्ण ढकाललाई सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीश पदमा नियुक्तका लागि सिफारिस गरी नेपालको संविधानको धारा २९२ तथा न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ६ बमोजिम संसदीय सुनुवाईको लागि संघीय संसदमा पठाईएकोमा संसदीय सुनुवाई सम्पन्न भई नियुक्ति हुनु भएको छ।

३.३.२ उच्च अदालतः

नेपालको संविधानको धारा १४० बमोजिम न्याय परिषदको देहायको मितिमा सम्पन्न बैठकले देहाय बमोजिम उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश र न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि सिफारिस गरेको छः

१. न्याय परिषदको मिति २०८०।०८।०५ को बैठकबाट उच्च अदालतको मुख्य न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि सिफारिसः-

क्र.सं.	न्यायाधीशका नाम थर	क्र.सं.	न्यायाधीशका नाम थर
१.	श्री लोहितचन्द्र शाह	२.	श्री माधवप्रसाद पोखरेल
३.	श्री रमेशप्रसाद राजभण्डारी	४.	श्री श्रीकान्त पौडेल
५.	श्री नित्यानन्द पाण्डे	६.	श्री शान्ति सिंह थापा

२. उच्च अदालतको न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि सिफारिसः-

क) न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।२९ को बैठकबाट सिफारिसः-

क्र.सं.	नाम थर	क्र.सं.	नाम थर
१.	श्री श्यामकुमार भट्टराई	२.	श्री राधाकृष्ण उप्रेती
३.	श्री हरिश्चन्द्र ढुंगाना	४.	श्री धनसिंह महरा
५.	श्री ब्रजेश प्याकुरेल	६.	श्री ऋषिराम निरौला

क्र.सं.	नाम थर	क्र.सं.	नाम थर
७.	श्री चन्द्रमणि ज्ञवाली	८.	श्री राजु कुमार खतिवडा
९.	श्री योगेन्द्र प्रसाद साह	१०.	श्री खडानन्द तिवारी
११.	श्री कविप्रसाद न्यौपाने	१२.	श्री प्रकाश खरेल
१३.	श्री कृष्णराम कोइराला	१४.	श्री स्वीकृति पराजुली
१५.	श्री काजी बहादुर राई	१६.	श्री रितेन्द्र थापा
१७.	श्री मोहनराज भट्टराई	१८.	श्री अर्जुन अधिकारी
१९.	श्री विनोदकुमार पोखरेल	२०.	श्री नारायण प्रसाद रेग्मी
२१.	श्री सुशिल कोइराला	२२.	श्री अच्युतम कुमार आचार्य
२३.	श्री गोविन्द जोशी	२४.	श्री पुण्यशिला दवाडी घिमिरे
२५.	श्री पूर्ण प्रसाद राजबंशी	२६.	श्री यज्ञ बहादुर राना मगर
२७.	श्री अर्जुन महर्जन		

ख) न्याय परिषदको मिति २०८०।०९।०८ को बैठकबाट सिफारिसः-

क्र.सं.	नाम थर	क्र.सं.	नाम थर
१.	श्री लालबहादुर कुँवर	२.	श्री निर्मला पौडेल (भट्टराई)

ग) न्याय परिषदको मिति २०८०।०९।१८ को बैठकबाट सिफारिसः-

क्र.सं.	नाम थर	क्र.सं.	नाम थर
१.	श्री राजेन्द्र अधिकारी	२.	श्री वसन्तराज पौडेल
३.	श्री पूर्णेश्वरप्रसाद उपाध्याय	४.	श्री केशवराज बास्तोला
५.	श्री जयानन्द पनेरु	६.	श्री खडकबहादुर के.सी.
७.	श्री सूर्यनाथप्रकाश अधिकारी	८.	श्री कैलाशप्रसाद सुवेदी
९.	श्री मातृकाप्रसाद मारासेनी	१०.	श्री ओमप्रसाद अर्याल
११.	श्री भरत लम्साल	१२.	श्री कृपासुर कार्की
१३.	श्री हेमन्त रावल	१४.	श्री विष्णुप्रसाद अर्याल
१५.	श्री ध्रुवकुमार पिया	१६.	श्री सूर्यप्रसाद पराजुली
१७.	श्री कृष्णप्रसाद सुवेदी	१८.	श्री दुर्गाप्रसाद ढुङ्गेल
१९.	श्री तेजेन्द्रप्रसाद शर्मा	२०.	श्री डिल्लीरन्त श्रेष्ठ
२१.	श्री डण्डपाणी शर्मा	२२.	श्री टिकाराम आचार्य
२३.	श्री उमेश कोइराला	२४.	श्री कृष्णमुरारी सिवाकोटी

क्र.सं.	नाम थर	क्र.सं.	नाम थर
२५.	श्री विदुर कोइराला	२६.	श्री नारायणप्रसाद सुवेदी
२७.	श्री रमादेवी पराजुली	२८.	श्री नेत्रप्रकाश आचार्य
२९.	श्री हरिप्रसाद जोशी	३०.	श्री कोशलचन्द्र सुवेदी
३१.	श्री मात्रिका प्रसाद भण्डारी	३२.	श्री खेमराज भट्ट
३३.	श्री अस्मिन कुमार राई	३४.	श्री नरबहादुर खड्का
३५.	श्री सानुमैया डंगोल	३६.	श्री सरला मोक्तान
३७.	श्री नरेश कुमार चौधरी	३८.	श्री कैलाश गुरुङ
३९.	श्री माधव धिताल		

घ) न्याय परिषदको मिति २०८१।२।११ को बैठकबाट सिफारिसः-

क्र.सं.	नाम थर
१.	श्री हरिराज कार्की

३.३.३ जिल्ला अदालतः

१. न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।२९ को बैठकबाट महान्यायाधिवक्ताको कार्यालयका उपन्यायाधिवक्ता श्री चन्द्रकुमार पोखरेललाई जिल्ला न्यायाधीश पदमा नियुक्ति गर्नका लागि सिफारिस गरेको छ।

२. न्याय परिषदको मिति २०८०।०६।०२ को बैठकबाट सिफारिसः-

क) जेष्ठता, योग्यता र कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनको आधारबाट सिफारिसः-

सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय	सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
१.	श्री वशिष्टकुमार घिमिरे कानून अधिकृत खानेपानी मन्त्रालय	२.	श्री योगनाथ ढकाल जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय चितवन
३.	श्री शम्भु गौतम उपन्यायाधिवक्ता विशेष सरकारी वकिल कार्यालय	४.	श्री राजेन्द्रसिंह भण्डारी उपन्यायाधिवक्ता उच्च सरकारी वकिल कार्यालय दिपायल
५.	श्री रामचन्द्र शर्मा जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय स्याङ्जा	६.	श्री ज्ञानेन्द्र इटनी इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत
७.	श्री कृतबहादुर वोहोरा इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत		

ख) परीक्षामा उत्तीर्ण भएको आधारबाट सिफारिसः-

सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
१.	श्री पारसमणि पोखरेल, इजलास अधिकृत, सर्वोच्च अदालत।

ग) जेष्ठता, योग्यता र कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनको आधारबाट सिफारिसः-

सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय	सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
१.	श्री संजिव पोखरेल रजिष्ट्रार उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास	२.	श्री इन्द्रबहादुर कठायत इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत
३.	श्री शम्भुप्रसाद बराल स्रेस्तेदार नुवाकोट जिल्ला अदालत	४.	श्री हिरण्यप्रसाद भण्डारी इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत
५.	श्री रुद्रमणि गिरी उपरजिस्ट्रार उच्च अदालत तुलसीपुर	६.	श्री दुर्गाप्रसाद खनाल इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत
७.	श्री उपेन्द्रकेशर खनाल, कानून अधिकृत, शहरी विकास मन्त्रालय	८.	श्री रेशराज शर्मा, कानून अधिकृत, संस्कृति,पर्यटन तथा नागरिक उड्यान मन्त्रालय
९.	श्री लोकबहादुर हमाल इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	१०.	श्री कोशलेश्वर ज्ञवाली स्रेस्तेदार काठमाडौं जिल्ला अदालत
११.	श्री आनन्दराज पन्त इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	१२.	श्री यदुराज शर्मा उपरजिष्ट्रार सर्वोच्च अदालत
१३.	श्री उदविर नेपाली इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	१४.	श्री नगेन्द्रकुमार कालाखेती उपरजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत
१५.	श्री नगेन्द्रकेशरी पोखरेल सम्पादक सर्वोच्च अदालत	१६.	श्री महेश खनाल उपरजिस्ट्रार सर्वोच्च अदालत
१७.	श्री जुद्धबहादुर आलेमगर उपन्यायाधिवक्ता, उच्च सरकारी वकील कार्यालय राजविराज	१८.	श्री मोना सिंह, जिल्ला न्यायाधिवक्ता, जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय ताप्लेजुङ्ग
१९.	श्री नेत्रप्रसाद भुषाल रजिस्ट्रार उच्च अदालत पोखरा,बाग्लुङ्ग इजलास	२०.	श्री रामप्रसाद पौडेल इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत

सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय	सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
२१.	श्री कुमार मास्के स्रेस्तेदार महोत्तरी जिल्ला अदालत	२२.	श्री दिपेन्द्र थापा मगर उपरजिष्ट्रार सर्वोच्च अदालत
२३.	श्री रामाकान्त यादव इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२४.	श्री निलकण्ठ बराल उपरजिष्ट्रार उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास
२५.	श्री प्रदिपकुमार उपाध्याय इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२६.	श्री शिवकुमार पोखरेल उपसचिव विषेश अदालत
२७.	श्री श्याम प्रसाद श्रेष्ठ कानून अधिकृत, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय	२८.	श्री उषा श्रेष्ठ स्रेस्तेदार सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालत

३. न्याय परिषदको मिति २०८०।१२।२२ को बैठकबाट सिफारिसः-

क. जेष्ठता, योग्यता र कार्यक्षमताको मूल्याङ्कनको आधारबाट सिफारिसः-

क्र.सं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय	सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
१.	श्री अर्जुनप्रसाद कोइराला जिल्ला न्यायाधिवक्ता जिल्ला सरकारी वकील कार्यालय, दोलखा	२.	श्री नरेन्द्रबहादुर बुढा इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत
३.	श्री जिवनकुमार भण्डारी रजिष्ट्रार उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	४.	श्री मुकुन्द आचार्य रजिष्ट्रार उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास
५.	श्री विमला रेग्मी उपन्यायाधिवक्ता महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	६.	श्री पुष्पराज पाण्डे स्रेस्तेदार बाजुरा जिल्ला अदालत
७.	श्री शिवबहादुर थापा स्रेस्तेदार पाल्पा जिल्ला अदालत	८.	श्री महेन्द्रबहादुर कार्की उपरजिष्ट्रार सर्वोच्च अदालत
९.	श्री दीपक घिमिरे कानून अधिकृत (उपसचिव) उर्जा, जलश्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालय	१०.	श्री फणेश्वरी घिमिरे इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत

४. न्याय परिषदको मिति २०८१।०३।१८ को बैठकबाट सिफारिसः-

क) परीक्षामा उत्तिर्ण भएकालाई जिल्ला न्यायाधीश पदमा नियुक्तिका लागि सिफारिसः-

सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय	सि.नं.	नाम, थर, पद र कार्यरत कार्यालय
१.	श्री कमलकान्त जोशी इजलास अधिकृत सर्वोच्च अदालत	२.	श्री नारायण सापकोटा श्रेस्तेदार जाजरकोट जिल्ला अदालत
३.	श्री बसन्तराज जोशी शाखा अधिकृत फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय	४.	श्री मनिराम ज्ञवाली निर्देशक (कानून) महालेखा परिक्षकको कार्यालय
५.	श्री अन्जनराज सापकोटा उपरजिष्ट्रार सर्वोच्च अदालत	६.	श्री नीतिज राई उपसचिव अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको कार्यालय टंगाल
७.	श्री तिलक कार्की निर्देशक फैसला कार्यान्वयन निर्देशनालय	८.	श्री चन्द्रमणि चापागाई शाखा अधिकृत सर्वोच्च अदालत

३.४ प्रतिशत निर्धारण

मिति २०८० सालमा अवकास र नयाँ दरबन्दी सिर्जना समेतबाट रिक्त ५३ जिल्ला न्यायाधीश पद नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (क), (ख) र (ग) बमोजिम पूर्ति गर्न न्याय परिषदको मिति २०८०।०९।२४ को बैठकले न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ८ तथा न्याय परिषद नियमावली, २०७४ को नियम ६ को उपनियम (२) एवं सोही नियमावलीको अनुसूची-४ मा तोकिएको सुत्रका आधारमा देहाय बमोजिम प्रतिशत निर्धारण गर्ने निर्णय गरेको छ।

नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (क) बमोजिम २० प्रतिशत	नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम ४० प्रतिशत	नेपालको संविधानको धारा १४९ को उपधारा (२) को खण्ड (ग) बमोजिम ४० प्रतिशत
१० पद	२१ पद	२२ पद -२२ पद मध्ये १२ पद खुल्ला र १० पद समावेशी - समावेशी अन्तर्गतको १० पद मध्ये महिला-४, आ.ज.-२, मधेसी-२, दलित-१ र अपाङ्ग-१

३.५ न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काज समर्थन

न्याय परिषदको विभिन्न मितिको बैठकबाट देहायको सङ्ख्यामा उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काज सरुवा निर्णयको समर्थन गर्ने निर्णय भएको छ।

उच्च अदालत तथा जिल्ला न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काजको विवरण अनुसूची-२ मा उल्लेख गरिएको छ।

निर्णय मिति	सरुवा सिफारिसको सङ्ख्या		काज तथा काज समर्थनको सङ्ख्या		कैफियत
	उच्च अदालत	जिल्ला अदालत	उच्च अदालत	जिल्ला अदालत	
२०८०।०५।१३			२		विस्तृत विवरण अनुसूची-२
२०८०।०५।२९	३४	२६			
२०८०।०५।३१	७	५			
२०८०।०६।०२	१				
२०८०।०८।०५	१४		४		
२०८०।०८।२८	१				
२०८०।०९।०६	१				
२०८०।०९।०८	१६				
२०८०।०९।०८	२				
२०८०।१०।२३			३		
२०८०।१०।२३		६		४	
२०८०।११।०६			२		
२०८०।१२।२२	२	२			
२०८१।०१।२७	१		२		
२०८१।०३।१८			१		
जम्मा	**७९**	**३९**	**११**	**४**	

३.६ सिफारिस तथा परामर्श

३.६.१ संवैधानिक इजलासको लागि न्यायाधीश तोक्न सिफारिसः

क्र.सं.	माननीय न्यायाधीशको नाम र थर	निर्णय मिति
१.	श्री प्रकाश कुमार ढुंगाना	२०८०।०५।२९
२.	श्री सुष्मालता माथेमा	२०८०।०५।२९
३.	श्री कुमार रेग्मी	२०८०।०५।२९
४.	श्री हरिप्रसाद फुँयाल	२०८०।०९।०८
५.	डा.श्री मनोजकुमार शर्मा	२०८०।११।२३
६.	डा.श्री कुमार चुडाल	२०८१।२।११
७.	डा.श्री नहकुल सुवेदी	२०८१।२।११

३.६.२ मेलमिलाप समितिको अध्यक्ष सिफारिसः

न्याय परिषदको मिति २०८०।१२।२२ को बैठकले मेलमिलाप परिषदको अध्यक्षमा सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश श्री सपना प्रधान मल्ललाई तोक्न मेलमिलाप सम्वन्धी ऐन, २०६८ को दफा २६ को उपदफा (१)(क) बमोजिम सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ।

३.६.३ नेपाल सरकारलाई परामर्श दिने सम्बन्धी निर्णयः

क्र.सं.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सिफारिस गरिएको पद	सिफारिस गरिएको अदालत/निकाय	निर्णय मिति
१.	श्री टेकनारायण कुवँर न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल	अध्यक्ष	विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
२.	श्री तेजनारायण सिंह राई न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	सदस्य	विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
३.	श्री रामबहादुर थापा न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	सदस्य	विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
४.	श्री मुरारी बाबु श्रेष्ठ न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	सदस्य	विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
५.	श्री रितेन्द्र थापा न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	सदस्य	विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
६.	श्री कृष्ण गिरी न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल	अध्यक्ष	वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरण	२०८०।०८।०५
७.	श्री लेखनाथ पौडेल न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	अध्यक्ष	सैनिक विशेष अदालत	२०८०।०८।०५
८.	श्री राजन प्रसाद भट्टराई न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा	कानून सदस्य एवं अध्यक्ष	राजश्व न्यायाधीकरण पोखरा	२०८०।०८।०५
९.	श्री विपुल न्यौपाने न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	कानून सदस्य एवं अध्यक्ष	राजश्व न्यायाधीकरण विराटगर	२०८०।०८।०५
१०.	श्री रमेश ढकाल न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	कानून सदस्य एवं अध्यक्ष	राजश्व न्यायाधीकरण काठमाडौं	२०८०।०८।०५

क्र.सं.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सिफारिस गरिएको पद	सिफारिस गरिएको अदालत/निकाय	निर्णय मिति
११.	श्री टंकप्रसाद गुरुङ्ग न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगंज इजलास	कानून सदस्य एवं अध्यक्ष	राजश्व न्यायाधीकरण नेपालगञ्ज	२०८०।०९।०८
१२.	श्री सुदर्शनदेव भट्ट न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	अध्यक्ष	काठमाडौं उपत्यका विकास प्राधिकरणको पुनरावेदन समिति	२०८०।१२।२२

३.६.४ निर्वाचन अधिकृतको लागि परामर्शः

- न्याय परिषदको मिति २०८०।०८।२८ को बैठकले मिति २०८० माघ ११ गते बिहीबारका दिन राष्ट्रिय सभा निर्वाचन गर्न सम्बन्धित जिल्ला न्यायाधीशहरूलाई निर्वाचन अधिकृत नियुक्त गर्न र जगेडामा रहने गरी राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचन ऐन, २०७५ को दफा ७ बमोजिम नेपाल सरकारमार्फत निर्वाचन आयोगलाई परामर्श दिने निर्णय गरेको छ।

- न्याय परिषदको मिति २०८०।१२।२२ गतेको बैठकले मिति २०८१।०१।१५ गते शनिबार हुने इलाम जिल्ला प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. २ मा प्रतिनिधि सभा सदस्य र बझाङ जिल्ला प्रतिनिधि सभा क्षेत्र नं. १ को प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. १ को प्रदेश सभा सदस्यको उपनिर्वाचनको लागि मुख्य निर्वाचन अधिकृत नियुक्ति गर्न परामर्श दिने निर्णय गरेको छ।

(निर्वाचन अधिकृतहरूको विवरण **अनुसूची-३** मा उल्लेख गरिएको छ।)

३.७ उजुरी तथा अनुशासनात्मक कारवाही सम्बन्धी

३.७.१ छानबिनको लागि तोकिएकोः

न्याय परिषदको विभिन्न मितिमा वसेको बैठकले उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूउपर परेका उजुरीहरूको छानबिन गर्न सर्वोच्च अदालतको माननीय न्यायाधीशहरूलाई तोक्ने निर्णय गरेको थियो।

३.७.२ न्यायाधीशलाई कारवाहीः

न्याय परिषदको विभिन्न बैठकले जिल्ला अदातलका दुई जना जिल्ला न्यायाधीशलाई सचेत गराउने निर्णय गरेको थियो। साथै परिषदको देहायको निर्णयले उच्च अदालत एवं जिल्ला अदालतका देहायका न्यायाधीशहरूलाई पदमुक्त गर्न प्रधान न्यायाधीश समक्ष सिफारिस गर्ने निर्णय गरेको छ।

सि.नं.	नाम थर	निर्णय मिति	कारवाहीको प्रकार
१.	डा. नवराज थपलिया	२०८०।११।१३	पदमुक्त
२.	अम्विका प्रसाद निरौला	२०८०।११।१३	पदमुक्त

३.८ सम्मान तथा पुस्कार सम्बन्धी

न्याय परिषदको मिति २०८०।०८।२८ को बैठकले उच्च अदालतका न्यायाधीशहरू मध्ये उच्च अदालत जनकपुरका माननीय न्यायाधीश श्री किरणकुमार पोखरेललाई एवम् जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरू मध्ये काठमाडौं जिल्ला अदालतका माननीय न्यायाधीश डा.श्री राजेन्द्रकुमार आचार्यलाई नगद र प्रमाणपत्र सहित सम्मान गर्ने निर्णय गरेको थियो।

३.९ उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरू उपर परेका उजुरी तथा फछ्र्यौट विवरण

उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीश उपर न्याय परिषद सचिवालयमा दर्ता हुन आएका विगतका आर्थिक बर्षदेखि यस आर्थिक बर्षसम्मको उजुरी र फछ्र्यौटको तुलनात्मक विवरण यसप्रकार रहेको छ।

आर्थिक बर्ष २०७८/७९ मा जिम्मेवारी सरेको ११८ थान र नयाँ दर्ता १०७ गरी जम्मा लगत २२५ मध्ये १०२ थान फछ्र्यौट भई १२३ थान बाँकी रहेको थियो। त्यसै गरी आर्थिक बर्ष २०७९/८० मा जिम्मेवारी सरी आएको १२३ थान र नयाँ दर्ता १७६ थान गरी जम्मा २९९ थान मध्ये ६८ थान फछ्र्यौट भई २३१ थान बाँकी रहेको तथा प्रतिवेदन वर्ष अर्थात आर्थिक वर्ष ०८०/८१ मा जिम्मेवारी सरी आएको २३१ थान र नयाँ दर्ता १४८ थान गरी जम्मा ३७९ थान मध्ये १८३ थान फछ्र्यौट भई १९६ थान बाँकी रहेको छ। विषयगत उजुरीहरूको लगत फछ्र्यौट विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छः

प्रतिवेदन वर्ष सहित विगत दुई आर्थिक वर्षको जम्मा उजुरी, फछ्र्यौट, बाँकी र बाँकी प्रतिशतको तुलनात्मक तथ्याङ्कलाई हेर्दा प्रतिवेदन वर्षमा उजुरी लगत विगतका आर्थिक वर्षको तुलनामा बढेको देखिन्छ। लगत बढे पनि फछ्र्यौट दर ४८.२८ प्रतिशतले हुँदा १९६ वटा उजुरीमात्र बाँकी रहेको छ।

चित्र नं. ३
उजुरीको लगत र फछ्र्यौट विवरण

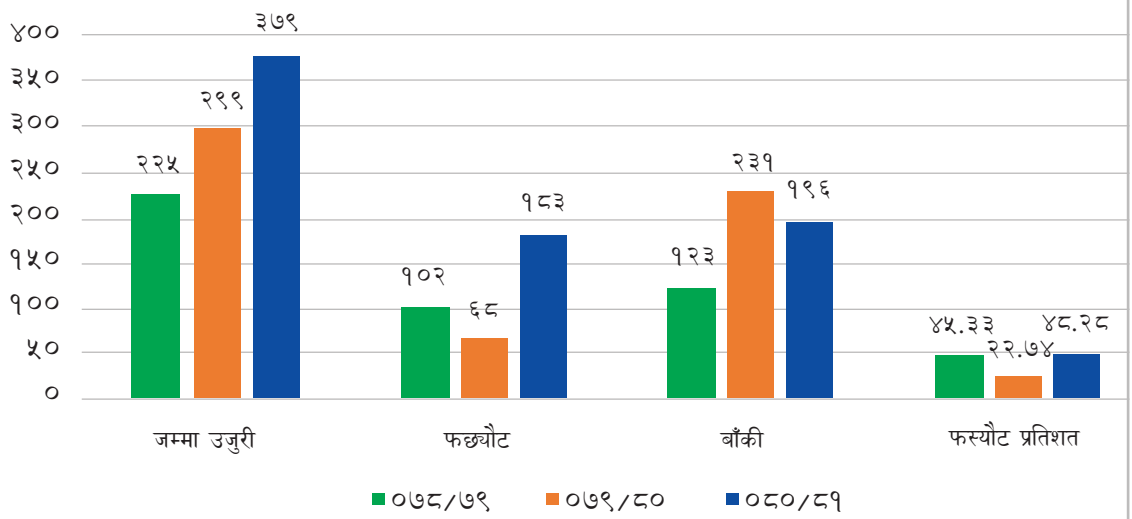

आ.व ०८०/८१ को लगत फछ्यौट विवरण														
सि नं	उजुरीको प्रकृति	लगत			फछ्यौट				बाँकी				कैफियत
		जिम्मेवारी सरेको	नयाँ दर्ता	जम्मा	१ वर्ष भित्रको	१ देखि २ वर्ष भित्रको	२ वर्ष माथिको	जम्मा	१ वर्ष भित्रको	१ देखि २ वर्ष भित्रको	२ वर्ष माथिको	जम्मा	
१	कार्यक्षमताको अभाव	५१	४९	१००	१२	१७	१६	४५	३७	१७	१	५५	
२	खराब आचरण वा आचारसंहिताको गम्भीर उल्लंघन	१३७	६७	२०४	१०	५०	४४	१०४	५७	४२	१	१००	
३	इमान्दारीपूर्वक कर्तव्य पालना नगरेको वा बदनियतपूर्वक कार्य गरेको	६	८	१४	१	१	४	६	७	१	०	८	
४	कार्यक्षमताको अभाव र खराब आचरण वा आचारसंहिताको गम्भीर उल्लंघन	२९	१४	४३	१	१६	६	२३	१३	७	०	२०	
५	कार्यक्षमताको अभाव र इमान्दारीतापूर्वक कर्तव्य पालना नगरेको/ बदनियतपूर्वक कार्य गरेको	५	६	११	१	१	१	३	५	३	०	८	
६	खराब आचरण र इमान्दारीतापूर्वक कर्तव्य पालन नगरेको/ बदनियतपूर्वक कार्य गरेको	३	२	५	०	१	१	२	२	१	०	३	
७	कार्यक्षमताको अभाव/खराब आचरण/इमान्दारीपुर्वक कर्तव्य पालना नगरेको, बदनियतपूर्वक कार्य गरेको		२	२	०	०	०	०	२	०	०	२	
जम्मा		२३१	१४८	३७९	२५	८६	७२	१८३	१२३	७१	२	१९६	

३.१० विविध

- न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।१० को बैठकबाट बालबालिका पक्ष भएका मुद्दाको चापअनुसार आवश्यक संख्यामा बाल अदालत गठन गर्न आवश्यक भएकाले सो अदालत गठनका लागि कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा राय प्रतिक्रिया पठाउने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।२९ को बैठकबाट न्यायाधीशको आचार संहितालाई अद्यावधिक रूपमा पुनरावलोकन गरी विधिशास्त्रीय मान्यता अनुकूल कार्यान्वयनमा ल्याउन वाञ्छनीय भएकोले सो प्रयोजनका लागि आचार संहिता जारी गर्ने आवश्यक व्यवस्थाका लागि सर्वोच्च अदालतमा अनुरोध गरी पठाउने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।२९ को बैठकबाट न्याय परिषद नियमावली, २०७४ मा संशोधन गर्ने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।०५।२९ को बैठकबाट न्यायाधीश नियुक्तिको प्रक्रिया सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ लाई अर्को व्यवस्था नभएसम्मको लागि स्थगन गर्ने र न्यायाधीश नियुक्तिको प्रक्रिया सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ मा सुधार र परिमार्जनका लागि आवश्यक अध्ययन तथा सरोकारवालाहरूसंग परामर्श गरी परिषदमा सुझाव पेश गर्न देहाय बमोजिमको अध्ययन कार्यदल गठन गर्ने निर्णय गरेको छः

क.	मा. न्या. श्री ईश्वर प्रसाद खतिवडा, वरिष्ठतम न्यायाधीश सर्वोच्च अदालत	- संयोजक
ख.	माननीय श्री राम प्रसाद भण्डारी (सम्भव) सदस्य, न्याय परिषद	- सदस्य
ग.	श्री देवेन्द्र ढकाल, सचिव, न्याय परिषद	- सदस्य सचिव

- न्याय परिषदको मिति २०८०।१०।२३ को बैठकले न्याय सेवा आयोगको च.नं. ३८ मिति २०८०।१०।०८ को पत्रसाथ न्याय सेवा आयोग नियमावली, २०७४ को नियम १० बमोजिमको पाठ्यक्रम परिमार्जन समितिले न्याय सेवा आयोगमा पेश गरेको जिल्ला न्यायाधीश पदको परीक्षाको पाठ्यक्रमको मस्यौदामा स्वीकृतार्थ राय परामर्श दिने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।१०।२३ को बैठकले उच्च अदालत पाटनका स्वर्गीय न्यायाधीश मातृकाप्रसाद मरासिनीको मिति २०४३।०३।२६ देखि मिति २०५०।०३।३१ सम्मको ७ वर्ष ५ दिन स्थायी सेवा अवधि निवृत्तिभरण प्रयोजनार्थ जोडी अभिलेख अद्यावधिक गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।११।१३ को बैठकाले सर्वोच्च अदालतका माननीय न्यायाधीश डा.श्री मनोजकुमार शर्माले न्याय परिषदको मिति २०७०।०२।२७ को सिफारिस अनुसार नियुक्ति पाई तत्कालीन पुनरावेदन अदालत बुटवल र पाटनमा अतिरिक्त न्यायाधीश पदमा मिति २०७२।०८।२७ सम्म २ वर्ष ६ महिना कार्यरत रहेको अवधी प्रधान न्यायाधीश तथा सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा १५ को उपदफा (७) बमोजिम निवृत्तिभरण प्रयोजनार्थ जोडी अभिलेख अद्यावधिक गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने निर्णय गरेको छ।
- न्याय परिषदको मिति २०८०।११।१३ को बैठकले उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका ४२

(बयालिस) जना न्यायाधीशको उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको पारिश्रमिक, सुविधा र सेवाका अन्य शर्त सम्बन्धी ऐन, २०७४ को दफा १४ को उपदफा (३) को भावना अनुकुल निवृत्तिभरण प्रयोजनका लागि निवेदन माग गरे बमोजिम सेवा अवधी जोडी अभिलेख अद्यावधिक गर्न सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने निर्णय गरेको छ।

- न्याय परिषदका पूर्व पदाधिकारीहरूको विवरण अनुसूची-४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

३.११ न्याय परिषदको वार्षिक प्रतिवेदन सम्बन्धी

न्याय परिषदको मिति २०८१।१०।३० मा बसेको बैठकले न्याय परिषदको आर्थिक बर्ष २०८०।०८१ को बार्षिक प्रतिवेदन नेपालको सम्माननीय राष्ट्रपति समक्ष पेश गर्ने निर्णय गरी सो निर्णय बमोजिम बार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गरिएको छ।

परिच्छेद - चार

न्याय परिषद सचिवालय

४.१ सचिवालयको सङ्गठन संरचना

न्याय परिषदको प्रशासकीय निकायको रूपमा न्याय परिषद सचिवालय रहेको छ। न्याय परिषद सचिवालयको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको एक सचिव रहने कानूनी व्यवस्था छ।

न्याय परिषद सचिवालयको संरचना

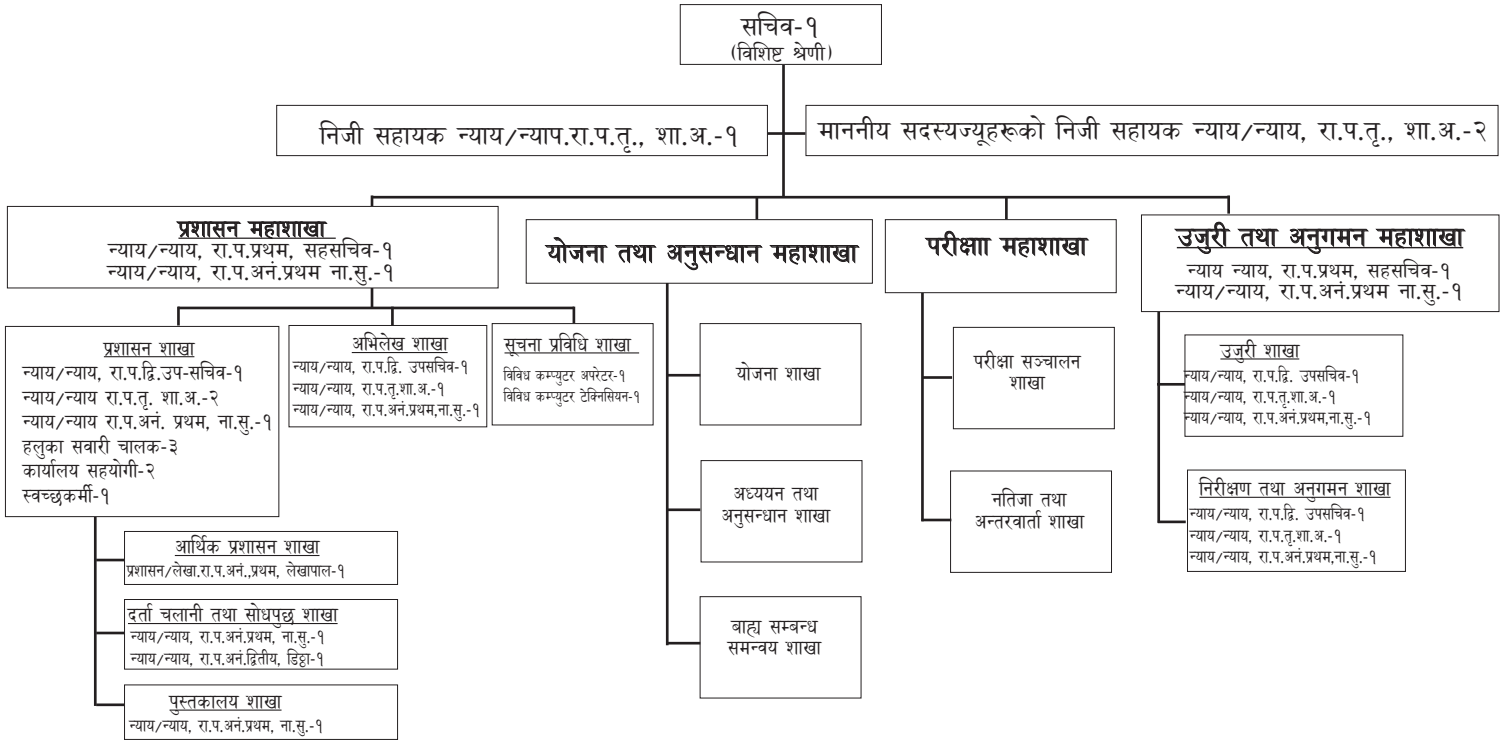

नोटः न्याय परिषद नियमावली, २०७४ मा गरिएको उल्लिखित सांगठनिक संरचना अनुसार संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भे (O & M Survey) र कर्मचारीको पदपूर्ति नभएको।

४.२ न्याय परिषदको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार

न्याय परिषद सचिवालयको प्रशासकीय प्रमुखको रूपमा नेपाल न्याय सेवाको राजपत्रांकित विशिष्ट श्रेणीको एकजना सचिव रहने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३६ तथा न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३ को दफा ५ मा ऐनमा अन्यत्र लेखिएका काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त न्याय परिषदको सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुने व्यवस्था गरेको छः

(क) परिषदले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
(ख) परिषदको सचिवालयमा रहने अभिलेख प्रमाणित गरी अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित राख्ने,
(ग) परिषदका कर्मचारीलाई कार्य विभाजन गरी काममा लगाउने,
(घ) परिषदको सचिवालयको काम कारवाहीको अनुगमन, नियन्त्रण, सुपरीवेक्षण गर्ने,
(ङ) परिषदको निर्णय सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायलाई जानकारी गराउने,
(च) नेपाल सरकार र अन्य सम्बन्धित निकायसँग आवश्यकताअनुसार सम्पर्क र समन्वय गर्ने,
(छ) परिषदले तोकेका अन्य काम गर्ने।

यसका अतिरिक्त न्याय परिषद नियमावली, २०७४ ले समेत सचिवलाई अन्य अधिकार प्रदान गरेको छ। साथै न्याय परिषदको विभिन्न मितिको निर्णयले सचिवलाई न्यायाधीशको उमेर यकिन गरी उमेरहदको आधारमा अवकासको जानकारी दिनेलगायतका कार्य सचिवले गर्ने भनी उल्लेख भएको छ।

न्याय परिषदमा हालसम्म कार्यरत सचिवहरूको विवरण अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएको छ ।

४.३ न्याय परिषद सचिवालयको काम, कर्तव्य र अधिकार

न्याय परिषद ऐन,२०७३ को दफा ३४ ले न्याय परिषदको एउटा छुट्टै सचिवालय रहने र सो सचिवालय काठमाडौं उपत्यकामा रहने व्यवस्था गरेको छ। विगतमा सचिवालयले तत्काल प्रचलित संविधान, न्याय परिषद ऐन, २०४७ तथा न्याय परिषद (कार्यविधि) नियमावली, २०५६ बमोजिम काम कारवाही सञ्चालन गर्दै आएकोमा मिति २०७३।०६।०३ देखि नेपालको संविधान, न्याय परिषद ऐन, २०७३ तथा न्याय परिषद नियमावली, २०७४ बमोजिम काम कारवाही सञ्चालन गर्दै आएको छ। न्याय परिषद सचिवालयका कार्यहरू देहाय बमोजिम रहेको छ।

४.३.१ अभिलेख व्यवस्थापन गर्नेः

न्याय परिषद सचिवालयले देहाय बमोजिमका अभिलेखहरू राख्ने कार्य गर्दै आईरहेको छ।

(क) योग्यता सम्बन्धी विवरणको अभिलेखः-

न्याय परिषदले संविधान बमोजिम न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूको विवरण सहितको अभिलेख राख्ने र सोको अद्यावधिक गर्दै आएको छ। उल्लिखित अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि न्याय परिषद सचिवालयले सम्बन्धित निकायहरूसँग संविधान बमोजिम न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुगेका व्यक्तिको विवरण माग गर्ने, सूचना प्रकाशन गर्ने र प्राप्त भएको अभिलेखलाई अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित गर्नेलगायतका कार्यहरू गर्दछ। प्रतिवेदन वर्षमा न्यायाधीश हुन योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकको विवरण पेश गर्न सम्बन्धित व्यक्तिहरूको जानकारीको लागि सचिवालयको website मा सूचना प्रकाशित गरिएको थियो। सो सूचनाको आधारमा सचिवालयमा प्राप्त हुन आएका अभिलेखहरूलाई व्यवस्थित रूपमा राखिएको छ। साथै न्यायाधीश नियुक्तिको प्रक्रिया सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ अनुसार नियुक्ति गरिने न्यायाधीशको प्रक्रियामा संलग्न भएका उम्मेदवारहरूको अभिलेख राख्ने कार्य समेत गरिएको थियो।

(ख) व्यक्तिगत विवरणको अभिलेखः-

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३० मा प्रत्येक न्यायाधीशको नियुक्ति मिति, अवकास मिति, योग्यता, अनुभव र विशेषज्ञता, न्यायाधीश उपर कुनै उजुरी परेको भए सो उजुरीमा न्याय परिषदबाट भएको निर्णयको संक्षिप्त विवरण, संविधान तथा न्याय परिषद ऐन बमोजिम कुनै कारवाही भएको भए सोको विवरण, निजले गरेको फैसला वा आदेश माथिल्लो अदालतबाट सदर बदर भएको विवरण, निजले प्रत्येक अदालतमा गरेको फैसला र आदेशको सङ्ख्या लगायतका विवरणहरूको एकीकृत अभिलेख तयार गर्नुपर्ने गरी तोकेको छ। ऐनको उक्त व्यवस्था बमोजिमको अभिलेख छरिएर रहेकोमा एकीकृत अभिलेख राख्ने प्रयोजनका लागि न्याय परिषद सचिवालयले PIMS लगायत विभिन्न Software निर्माण गरी विवरण प्रविष्ट गर्ने कार्य गर्दै आएको छ। निजामती किताबखानासँग समन्वय गरी न्यायाधीशको व्यक्तिगत विवरण (सिटरोल) लाई अद्यावधिक गर्ने कार्यहरूसमेत न्याय परिषद सचिवालयबाट हुने गर्दछ। साथै न्यायाधीशको व्यक्तिगत विवरण अद्यावधिक, व्यवस्थित र सुरक्षित गर्ने सन्दर्भमा न्यायाधीशको वैयक्तिक विवरणसँग सम्बन्धित कागजातहरू सम्बन्धित न्यायाधीश तथा निकायहरूसँग माग गरी अद्यावधिक गर्ने, सचिवालयमा राखिएको अद्यावधिक अभिलेखअनुसार न्यायाधीशको अवकास हुने भएमा ऐनको दफा ३१ बमोजिम यकिन गरी सम्बन्धित न्यायाधीश र निकायलाई जानकारी दिने तथा अन्य निकायहरूमा आवश्यक विवरण पठाउने लगायतका काम सचिवालयले गर्दै आएको छ।

(ग) निर्णयहरूको अभिलेखः-

न्याय परिषद र न्याय परिषद सचिवालयबाट भएका निर्णयहरूको अभिलेख राख्ने कार्यसमेत सचिवालयले गर्दै आएको छ।

(घ) सम्पत्ति विवरणको अभिलेखः-

न्याय परिषदका सदस्य तथा न्यायाधीशहरूले निजहरूको परिवार समेतका नाउँमा रहेको सम्पत्तिको प्रत्येक वर्ष पेश भएको विवरणको अभिलेख समेत राख्ने कार्य सचिवालयले गर्दै आएको छ।

(ङ) राय परामर्शको अभिलेखः-

नेपालको संविधानले न्याय परिषदलाई न्याय प्रशासन सम्बन्धी विभिन्न विषयमा सिफारिस तथा परामर्श दिने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो जिम्मेवारीअनुरूप न्याय परिषद समक्ष न्याय प्रशासनका अन्य विषयमा माग भए बमोजिम आवश्यक परामर्श तथा सिफारिस दिने कार्य गर्दै आइरहेको छ। यसरी प्रदान गरिएका रायको अभिलेख राख्ने कार्यसमेत न्याय परिषद सचिवालयले गर्दै आएको छ।

(च) आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी अभिलेखः-

भौतिक तथा मानवीय स्रोत साधनका लागि आर्थिक पक्षले महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको हुन्छ। संस्थागत उद्देश्य प्राप्तिका लागि अन्तरक्रिया, गोष्ठी लगायतका प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू सञ्चालन गर्न एवं अनुगमन निगरानीको कार्यलाई तदारुकताको साथ सम्पन्न गर्न भ्रमण खर्चलगायतको विभिन्न पक्षमा आर्थिक पक्षको महत्त्व रहन्छ। आर्थिक उपलब्धता विना उल्लिखित कार्यहरू सम्पन्न गर्न कठिन हुन्छ। यस सचिवालयलाई प्राप्त बजेट तथा स्रोत साधन पर्याप्त मात्रामा उपलब्ध नभए तापनि मौजुदा स्रोत साधनहरूको समुचित उपयोग गरी त्यसको अभिलेख राख्ने कार्य हुँदै आएको छ।

(छ) उजुरी तथा छानबिन सम्बन्धी अभिलेखः-

न्यायाधीशहरूको विरुद्धमा परेका उजुरी र सोउजुरी सम्बन्धमा गरिएका छानबिन जाँचबुझको प्रतिवेदनहरूको अभिलेख सुरक्षित राख्ने कार्य हुँदै आएको छ।

४.३.२ बैठक व्यवस्थापन गर्नेः

परिषदको बैठक बस्ने मिति, समय, स्थान र बैठकमा पेश हुने विषयसूचीसहित कानूनद्वारा निर्धारित समयमा सदस्यहरूलाई जानकारी पठाउने, परिषद तथा आयोगको बैठकका लागि आवश्यक सूचना एवं तथ्याङ्क उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने कार्य समेत सचिवालयबाट हुँदै आएको छ।

४.३.३ निर्णय कार्यान्वयन गर्नेः

न्याय परिषदबाट भएका निर्णय कार्यान्वयन गर्ने प्रमुख जिम्मेवारी न्याय परिषदका सचिवको भएकोले परिषद तथा आयोगको बैठकबाट भएका निर्णयहरूको कार्यान्वयन गर्नु सचिवालयको प्रमुख कार्य हो। सो कार्य सचिवलगायत सचिवालयका कर्मचारीहरूको सहयोग एवं समन्वयमा सम्पन्न गर्ने गरिएको छ।

४.३.४ सहयोगात्मक कार्यः

न्याय परिषदले सम्पादन गर्ने कार्यका लागि आवश्यक पर्ने सूचना तथा तथ्याङ्क सचिवालयले उपलब्ध गराउँदै आएको छ। साथै परिषदले गर्ने अनुगमन एवं निगरानीको कार्य र उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशउपर गठन हुने जाँचबुझ समितिबाट सम्पादन हुने कार्यहरूमा समेत आवश्यक जनशक्ति र स्रोतसाधन उपलब्ध गराई सचिवालयले न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगको जिम्मेवारी पूरा गर्ने कार्यमा सहयोगात्मक कार्य गर्दै आएको छ।

४.३.५ विभिन्न तालिम गोष्ठी, अन्तरक्रिया आदि सञ्चालन गर्नेः

न्यायाधीशको क्षमता अभिवृद्धिका अतिरिक्त न्यायाधीशहरूको आचार संहिताको पालना लगायतका विषयमा छलफल गराउने, विभिन्न तालिम सञ्चालन गर्ने, न्याय परिषदको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन सरोकारवाला विभिन्न निकायहरूसँग अन्तरक्रिया, छलफल गोष्ठी आदि सञ्चालन गर्ने कार्यसमेत न्याय परिषद सचिवालयले गर्ने गर्दछ।

४.३.६ राष्ट्रपतिसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउनेः

संविधानको धारा १३८ ले न्याय परिषदको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था गरेको छ। उक्त संवैधानिक व्यवस्था बमोजिम वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी परिषदसमक्ष पेश गरी पारित भएपछि राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गर्ने प्रबन्ध गर्नु न्याय परिषद सचिवालयको अर्को महत्त्वपूर्ण कार्य हो।

४.३.७ विविधः

न्यायिक सुशासन, स्वतन्त्रता एवं न्यायिक निर्भीकता कायम राख्न विभिन्न अनुसन्धानात्मक एवं खोजमूलक कार्य गर्ने, न्याय परिषदसँग सम्बन्धित समसामयिक विषयमा सूचना, विज्ञप्ति वा खण्डन प्रकाशन गर्ने, न्याय परिषदबाट भए गरेका काम कारवाहीको संक्षिप्त विवरण, न्याय र कानूनको क्षेत्रमा विकसित नवीनतम अवधारणासहितको उपयोगी लेख रचना समावेश गरिएको बुलेटिन तथा अन्य आवश्यक सङ्ग्रह प्रकाशन गर्नुसमेत न्याय परिषद सचिवालयको काम कर्तव्य भित्र पर्दछ। साथै न्यायिक सुशासन कायम गर्ने सन्दर्भमा न्याय परिषदबाट गरिने छानबिन तथा जाँचबुझको कार्यमा सहायता गर्ने र न्यायिक अनुगमन र निगरानीको कार्यमा कार्ययोजनासहित कार्य सम्पन्न गर्ने जिम्मेवारी पनि निर्वाह गर्दै आएको छ।

४.४ न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित कामहरूको विवरण

प्रतिवेदन वर्ष २०८०।०८१ मा न्याय परिषद सचिवालयबाट सम्पादित काम कारवाहीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छः

४.४.१ अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यः

प्रतिवेदन अवधिभर सचिवालयले निम्न अनुसारका अभिलेखहरूको व्यवस्थापन गरेको छः

क. न्याय परिषदका निर्णयहरू,

ख. न्यायाधीशहरूको वैयक्तिक विवरण,

ग. न्यायाधीशहरूको वार्षिक कार्य सम्पादन तथा मूल्यांकन फारम,

घ. न्यायाधीशको सम्पत्ति विवरण,

ङ. उजुरी र उजुरीसँग सम्बन्धित अनुसन्धान प्रतिवेदन,

च. हरेक अदालतको मासिक कार्य विवरण,

छ. लेखा र प्रशासनका कागजातहरू,

ज. जिल्ला न्यायाधीशको परीक्षासँग सम्बन्धित कागजातहरू,

झ. न्यायाधीशको नियुक्तिको लागि सम्भावित उम्मेदवारहरूको वैयक्तिक विवरण,

ञ. न्यायाधीशले गरेको फैसलाहरूको सदर, बदर वा केही उल्टीको अभिलेखहरू।

४.४.२ बैठक व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यः

न्याय परिषदको बैठक आवश्यकताअनुसार अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र ठाउँमा बस्ने गर्दछ। यस्तो बैठक बस्नुभन्दा ४८ घण्टा अगावै सबै सदस्यहरूलाई बैठक बस्ने मिति र समय तोकी बैठकमा छलफल हुने विषयसूचीसमेत समावेश गरी सूचना दिने व्यवस्था रहेको छ। बैठकका लागि चाहिने आवश्यक कागजात एवं तथ्याङ्कहरू सचिवालयले उपलब्ध गराउँदै आएको छ।

४.४.३ निर्णय कार्यान्वयन सम्बन्धीः

न्याय परिषदबाट सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशमा नियुक्तिका लागि सिफारिस गरिएका व्यक्तिहरूको संसदीय सुनुवाइको लागि लेखी पठाउने, संसदीय सुनुवाई सम्पन्न भई अनुमोदन भएपश्चात नियुक्तिका लागि राष्ट्रपतिको कार्यालयमा लेखी पठाउने, उच्च अदालत तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासनात्मक कारवाही सम्बन्धमा भए गरेका निर्णयहरूलाई कार्यान्वयन गर्ने, परिषदबाट भए गरेका राय परामर्श सम्बन्धी निर्णयहरूलाई सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउने कार्य गर्दै आएको छ।

४.४.४ वार्षिक प्रतिवेदन एवं बुलेटिन प्रकाशन सम्बन्धीः

नेपालको संविधानको धारा १३८ बमोजिम न्याय परिषदबाट भए गरेका काम कारवाहीको विवरणसहितको वार्षिक प्रतिवेदन राष्ट्रपतिसमक्ष पेश गर्नुपर्ने संवैधानिक व्यवस्था रहेको छ। सोही बमोजिम न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३८ अनुसार त्यस्तो प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष पूरा भएको तीन महिनाभित्र पेश गरिसक्नुपर्ने संवैधानिक एवं कानूनी व्यवस्था बमोजिम गत आर्थिक वर्ष. २०७९।८० को वार्षिक प्रतिवेदन सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू समक्ष पेश गरिएको थियो।

नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ तथा न्याय परिषद ऐन, २०४७ को व्यवस्था बमोजिम न्याय परिषदको पहिलो बैठक वि.सं. २०४७ साल पौष ३ गते बसेकाले सोही दिनलाई नै न्याय परिषदको विधिवत् स्थापना भएको दिन मानी प्रत्येक वर्ष पौष ३ गतेका दिन न्याय परिषद दिवस मनाउने गरिएको छ। वि.सं. २०५८ सालदेखि न्याय परिषद दिवसको उपलक्ष्यमा परिषदले सम्पादन गरेका कामकारवाहीको विवरणसहितको बुलेटिन प्रकाशन गर्दै आएको छ।सो अनुसार नै वि.सं. २०८० पौष ३ गते न्याय परिषद दिवसको अवसरमा बुलेटिन प्रकाशन गरिएको थियो।

न्याय परिषद सचिवालयमा प्रतिवेदन पेश हुँदा कार्यरत न्यायाधीश तथा कर्मचारीहरूको विवरण अनुसूची-६ मा उल्लेख गरिएको छ ।

४.५ न्यायाधीशहरूको अवकाश/राजीनामा/पदमुक्त सम्बन्धी विवरण

प्रतिवेदन वर्षमा अवकाश, राजीनामा तथा कारवाहीबाट पदमुक्त हुनु भएका न्यायाधीशहरूको विवरणः-

यस प्रतिवेदन वर्षमा सर्वोच्च अदालत, उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका देहायका न्यायाधीशहरू उमेरहदका कारण अनिवार्य अवकास तथा राजीनामा र कारवाहीका कारण सेवाबाट अलग हुनु भएको छ।

१. अवकास

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम	कार्यरत अदालत	अवकास मिति
१.	सम्माननीय श्री हरिकृष्ण कार्की	सर्वोच्च अदालत	२०८०।०४।२०
२.	माननीय श्री टंकबहादुर मोक्तान	सर्वोच्च अदालत	२०८०।०४।०३
३.	माननीय अनिलकुमार सिन्हा	सर्वोच्च अदालत	२०८०।०७।१५
४.	माननीय श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडा	सर्वोच्च अदालत	२०८०।११।२५
५.	माननीय श्री सुष्मालता माथेमा	सर्वोच्च अदालत	२०८१।०१।२३
६.	माननीय डा.श्री आनन्दमोहन भट्टराई	सर्वोच्च अदालत	२०८१।०३।०१
७.	माननीय श्री लेखनाथ ढकाल	उच्च अदालत	२०८०।०४।०२
८.	माननीय श्री विष्णुप्रसाद कोइराला	उच्च अदालत	२०८०।०४।०६
९.	माननीय श्री डिल्लीराज आचार्य	उच्च अदालत	२०८०।०४।१०
१०.	माननीय श्री राजेन्द्र सुवेदी	उच्च अदालत	२०८०।०४।१२
११.	माननीय श्री रामप्रसाद ओली	उच्च अदालत	२०८०।०४।१६
१२.	माननीय श्री बालेन्द्र रुपाखेती	उच्च अदालत	२०८०।०५।०४
१३.	माननीय रमेशबहादुर थापा	उच्च अदालत	२०८०।०६।०९
१४.	माननीय श्री विनोदकुमार पोखरेल	उच्च अदालत	२०८०।०८।१०
१५.	माननीय श्री श्रीमण कुमार गौतम	उच्च अदालत	२०८०।०८।१७
१६.	माननीय श्री विष्णु सुवेदी	उच्च अदालत	२०८०।०८।१७
१७.	माननीय श्री भानुभक्त शर्मा न्यौपाने	उच्च अदालत	२०८०।०८।२१
१८.	माननीय श्री कृष्णकमल अधिकारी	उच्च अदालत	२०८०।०८।२४
१९.	माननीय श्री योगेन्द्रप्रसाद साह	उच्च अदालत	२०८०।०९।०५

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम	कार्यरत अदालत	अवकास मिति
२०.	माननीय श्री केशवराज जोशी	उच्च अदालत	२०८०।०९।१२
२१.	माननीय श्री मेदिनीप्रसाद पौडेल	उच्च अदालत	२०८०।०९।१५
२२.	माननीय श्री भोजराज अधिकारी	उच्च अदालत	२०८०।१०।०४
२३.	माननीय श्री माधवप्रसाद पोखरेल	उच्च अदालत	२०८०।१०।१२
२४.	माननीय श्री शालिग्राम कोइराला	उच्च अदालत	२०८०।१२।०१
२५.	माननीय श्री माधवेन्द्र रेग्मी	उच्च अदालत	२०८०।१२।०५
२६.	माननीय श्री अच्युतप्रसाद भण्डारी	उच्च अदालत	२०८०।१२।१९
२७.	माननीय श्री रमेशराज पोखरेल	उच्च अदालत	२०८१।०१।१८
२८.	माननीय श्री ऋषिराम दवाडी	उच्च अदालत	२०८१।०३।०४
२९.	माननीय श्री राजेन्द्रकुमार श्रेष्ठ	जिल्ला अदालत	२०८०।०५।१४
३०.	माननीय श्री शान्तिप्रसाद आचार्य	जिल्ला अदालत	२०८०।०५।२८
३१.	माननीय नरनारायण पौडेल	जिल्ला अदालत	२०८०।०६।१०
३२.	माननीय रामचन्द्र पौडेल	जिल्ला अदालत	२०८०।०७।०१
३३.	माननीय श्री हेमबहादुर सेन	जिल्ला अदालत	२०८०।०९।२०
३४.	माननीय श्री देवप्रसाद योगी	जिल्ला अदालत	२०८०।११।१८
३५.	माननीय श्री वसन्तजंग थापा	जिल्ला अदालत	२०८०।१२।१८

२. राजिनामा

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम	अदालत	राजिनामा दिएको मिति
१.	माननीय सिताराम मण्डल	उच्च अदालत	२०८०।०२।०६
२.	माननीय परशुराम भट्टराई	जिल्ला अदालत न्यायाधीश	२०८०।१०।०५

३. पदमुक्त

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम	कार्यरत अदालत	पदमुक्त भएको मिति
१.	माननीय डा.श्री नवराज थपलिया	उच्च अदालत	२०८०।१०।२३
२.	माननीय श्री अम्बिका प्रसाद निरौला	जिल्ला अदालत	२०८०।१०।२३

४.६ आ.व. २०८०/०८१ को न्याय परिषद सचिवालयको वित्तीय स्थिति

यस आर्थिक वर्षमा सचिवालयमा चालुतर्फ रु.४६,२२१,०००।- र पुँजीगततर्फ रु. १,५००,०००।- समेत गरी कूल रु. ४७,७२१,०००।- बजेट विनियोजन भएकोमा क्रमशः चालुतर्फ रु.४०,८२२,१५३.०३।- र पुँजीगतर्फ रु. १,४७८,४२९।- खर्च भरइ चालु र पुँजीगततर्फ क्रमशः रु. ५,३९८,८४६.९७।- र रु.२१,५७१।- बजेट बाँकी रहेको छ। सचिवालयको बजेट शीर्षकगत विनियोजन र खर्च विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ।

आ.व. २०८०।०८१ को चालु तर्फको शीर्षकगत आम्दानी खर्च विवरण

क) २१८०००११३ चालु खर्च

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	जम्मा बजेट विनियोजन	जम्मा खर्च	बाँकी बजेट
२११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	१८,५००,०००	१५,३१५,२९९.६०	३,१८४,७००
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	२,८००,०००	२,४८०,५७२	३१९,४२८
२११२१	पोशाक	३००,०००	२३०,०००	७०,०००
२११३२	महंगी भत्ता	७००,०००	५३६,२६७	१६३,७३३
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	३७५,०००	३६५,०००	१०,०००
२११३५	कर्मचारी प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	१००,०००	४०,०००	६०,०००
२११३९	अन्य भत्ता	२००,०००	१६४,२५०	३५,७५०
२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	५००,०००	४७५,०००	२५,०००
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुबिधा	२००,०००	१४०,२००	५९,८००
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	१००,०००	३३,४६५	६६,५३५
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१००,०००	९६,०००	४,०००
२१२२३	पदाधिकारीको योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	१००,०००	१४,०००	८६,०००
२२१११	पानी तथा बिजुली	९००,०००	८७७,२०६.०४	२२,७९३.९६
२२११२	संचार महसुल	७००,०००	६६७,७३८.५०	३२,२६१.५०
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	५००,०००	३९५,५२९.२७	१०४,४७०.७३
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	१,५००,०००	१,४४८,५६६.३५	५१,४३३.६५
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	१,०००,०००	९९९,७०६.९९	२९३.०१
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	३००,०००	२९९,९९९.६०	०.४०
२२२२१	मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	३००,०००	२९९,६४९.५०	३५०.५०
२२२३१	निर्मित सार्वजनिक सम्पत्तिको मर्मत सम्भार खर्च	३००,०००	२९९,४१४.३०	५८५.७०
२२२९१	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	२००,०००	१९९,९८७	१३
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	१,६००,०००	१,५८९,१७४.७०	१०,८२५.३०
२२३१३	पुस्तक तथा सामग्री खर्च	१००,०००	९९,९९८	२
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१००,०००	५९,४४५	४०,५५५

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	जम्मा बजेट विनियोजन	जम्मा खर्च	बाँकी बजेट
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	५००,०००	३७५,६०७	१२४,३९३
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	१००,०००	९८,३१०	१,६९०
२२४१३	करार सेवा शुल्क	६,८४६,०००	६,३०२,७११	५४३,२८९
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	५,२००,०००	५,११०,४३६.१८	८९,५६३.८२
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	३००,०००	२९९,१५३	८४७
२२६१२	भ्रमण खर्च	२००,०००	१८९,५१०	१०,४९०
२२७११	विविध खर्च	१,०००,०००	९९६,९५७	३,०४३
२८१४२	घर भाडा	६००,०००	३२३,०००	२७७,०००
जम्मा		**४६,२२१,०००**	**४०,८२२,१५३.०३**	**५,३९८,८४६.९७**

ख) २१८०००११४ पुँजीगत खर्च

खर्च संकेत	खर्च शिर्षक	जम्मा बजेट विनियोजन	जम्मा खर्च	बाँकी बजेट
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	३००,०००	२९९,९७४	२६
३११२३	फर्निचर तथा फिक्चर्स	४००,०००	३९९,९३४	६६
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च	४००,०००	३९६,४३०	३,५७०
३११६१	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	४००,०००	३८२,०९१	१७,९०९
जम्मा		**१,५००,०००**	**१,४७८,४२९**	**२१,५७१**

बेरुजु सम्बन्धमाः

यस सचिवालयको नाममा यस आर्थिक वर्षसम्म कुनै पनि बेरुजु रहेको छैन।

परिच्छेद - पाँच

समस्या र सुधारका क्षेत्रहरू

नेपालको संविधानको धारा १२६ ले शक्तिपृथकीकरणको सिद्धान्तको आलोकमा स्वतन्त्र न्यायपालिका सम्बन्धी स्थापित मान्यतालाई आत्मसात गर्दै न्याय सम्बन्धी अधिकारको प्रयोग अदालत तथा न्यायिक निकायहरूबाट हुने व्यवस्था गरेको छ। न्यायिक स्वतन्त्रता सुनिश्चित गर्न नेपालको प्रधानन्यायाधीश तथा सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशहरू एवं उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको नियुक्ति र योग्यताका विषयहरू, सेवा शर्त तथा सुविधाहरू, पद रिक्त हुने अवस्थाहरू, न्यायाधीशलाई अन्य कुनै कार्यमा लगाउन नहुने लगायतका व्यवस्थाहरू संवैधानिक रूपमा प्रत्याभूति गरिएको छ। यसका अतिरिक्त अदालतको अधिकार क्षेत्रको प्रयोगको विषय, अभिलेख अदालतको विषय, अदालतमा भएका फैसला वा आदेशको पालनाको विषय पनि संविधानमा उल्लेख छ।

संविधानको धारा १५३ मा यस संविधान बमोजिम न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासन सम्बन्धी कारवाही, वर्खासी र न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन न्याय परिषद रहने व्यवस्था रहेको छ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले यसको काम कर्तव्य र अधिकारको व्यवस्था गरेको छ। उल्लिखित ऐनको अधीनमा रही न्याय परिषद नियमावली, २०७४, न्यायाधीशहरूविरुद्ध परेका उजुरी उपर कारवाही सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ समेत कार्यान्वयनमा रहेका छन।

न्याय परिषदको स्थापनाकालदेखि नै न्याय परिषदको सचिवालयको रूपमा न्याय परिषद सचिवालय रहेको छ। सचिवालयलाई मौजुदा कानूनले कर्मचारी व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, बैठक व्यवस्थापन, भौतिक स्रोत साधन व्यवस्थापन, खराव आचरण वा आचार संहिताको गम्भीर उल्लंघन गरेमा त्यस्तो न्यायाधीश उपर कारवाही गर्ने, निरीक्षण गर्ने, अनुगमन तथा निगरानी राख्ने, निर्णय कार्यान्वयन एवं विभिन्न गोष्ठी, अन्तरक्रिया सञ्चालन गर्ने, नेपाल सरकार र अन्य सम्बन्धित निकायसँग आवश्यकता अनुसार सम्पर्क र समन्वय गर्ने, राष्ट्रपतिसमक्ष वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्ने लगायतका महत्वपूर्ण जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ।

संविधान तथा कानूनले न्यायपालिकालाई तोकिदिएको स्वच्छ एवं निष्पक्ष र सुलभ न्याय प्रदान गर्ने जिम्मेवारी प्रभावकारी रूपमा निर्वाह गरी न्यायिक जनआस्थाको अभिवृद्धि गर्न सक्षम जनशक्तिको आवश्यकता पर्दछ। न्याय परिषदको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न यससँग सरोकार राख्ने जनशक्तिको समय सापेक्ष क्षमता विकास गरी दक्षता अभिवृद्धि गर्दै लैजानु उत्तिकै जरुरी छ। संवैधानिक दायित्व निर्वाहको क्रममा न्याय परिषदले अनुभूत गरेका विद्यमान समस्या र ती समस्या समाधानका लागि देहायका विषयमा सुधार हुन आवश्यक देखिन्छ।

५.१ भौतिक संरचनाका सम्बन्धमा

न्याय परिषदको सचिवालयको रूपमा रहेको न्याय परिषद सचिवालयको हालसम्म आफ्नो छुट्टै भवन छैन। संविधान एवं कानूनले तोकिदिएको विविध जिम्मेवारी निर्वाह गर्नका लागि न्याय परिषद सचिवालयको सुविधा सम्पन्न भवनको आवश्यकता विगतका आर्थिक वर्षहरूमा जस्तै यस प्रतिवेदन वर्षमा पनि पुनरावृत्ति गर्नु परेनको छ। न्यायाधीश तथा न्याय सेवाका कर्मचारीसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण दस्तावेजहरूको संरक्षण तथा संस्थागत स्मरणलाई व्यवस्थित बनाउन पनि सचिवालयको आफ्नो भवन तथा सेवा प्रवाहको पूर्वाधार दुरुस्त हुन

आवश्यक रहन्छ। न्यायाधीश विरुद्ध परेका उजुरीहरू उपर आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने, कारवाही गर्ने, न्यायाधीशको काम कारवाही तथा आचरणको न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी गर्ने, न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने लगायतका कार्यमा पर्याप्त श्रोत सामग्री तथा सूचनाप्रविधिका उपकरणको आवश्यकता पर्दछ। उल्लिखित कार्यमा अन्तरनिहित संवेदनशीलता र गोपनीयता समेत कायम गर्नुपर्ने भएकाले न्याय परिषद सचिवालयलाई सोही अनुरूपको भौतिक स्रोत साधन तथा कार्यकक्ष एवम् कार्यवातावरणको व्यवस्था भएको सुविधासम्पन्न आफ्नै भवनको आवश्यकता देखिन्छ। यसको लागि सम्बन्धित निकायसँग समन्वय जरुरी छ।

५.२ सचिवालयको जनशक्ति व्यवस्थापन

न्याय परिषदबाट सम्पादन हुने काम कारवाहीको व्यवस्थापन न्याय परिषद सचिवालयबाट हुने गर्दछ। न्याय सेवाको विशिष्ट श्रेणी (सचिव) को नेतृत्वमा रहने न्याय परिषद सचिवालयमा नेपाल न्याय सेवा, न्याय समूहका विभिन्न पद तथा श्रेणीका कर्मचारीहरूको दरबन्दी रहेको छ। न्यायाधीशको नियुक्ति तथा सरुवा गर्ने, न्यायाधीश विरुद्ध परेका उजुरीहरू उपर आवश्यक कारवाही गर्ने, न्यायाधीशको काम कारवाही तथा आचरणको न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी गर्ने, न्यायाधीश उपर भ्रष्टाचारको कसूरमा अनुसन्धान गरी मुद्दा दायर गर्ने, न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयमा अध्ययन अनुसन्धान गर्ने लगायतका न्याय परिषदका कार्यमा न्याय परिषद सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिले सहयोग तथा सहजीकरण गरी अभिलेख व्यवस्थापन तथा निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गरेका छन्।

न्याय परिषदबाट सम्पादित हुने कार्य मूलतः अनुसन्धान लगायतका कार्यमा विशेष दक्षता भएको जनशक्तिको आवश्यकता पर्दछ। सूचना प्रविधि र अनुसन्धानात्मक कार्य समय सापेक्ष परिवर्तन हुँदै जाने भएकाले न्याय परिषद सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिलाई समय सापेक्ष ज्ञान, सीप, क्षमता र दक्षताको अभिवृद्धि गर्न समयानुकुल स्वदेशी तथा वैदेशिक तालिम लगायत प्रशिक्षणको आवश्यकता पर्ने देखिन्छ। यसका लागि सम्वद्ध सरोकारवाला निकायसँग आवश्यक सहयोग र समन्वय हुनुपर्ने देखिन्छ।

५.३ न्यायाधीशको नियुक्ति तथा सरुवा सम्बन्धमा

जिल्ला न्यायाधीशको सम्बन्धमा प्रत्येक चैत्र मसान्तसम्म रिक्त हुने पद समेतलाई आधार मानी सोही चैत्र मसान्तसम्म रिक्त न्यायाधीश पदपूर्ति गर्ने कानूनी व्यवस्था भए तापनि न्याय परिषद नियमावलीले निर्धारण गरे बमोजिमको समयसारिणी अनुसार काम कारवाही हुन नसकेकाले सो समयसारिणीको अनिवार्य रूपमा पालना गर्नुपर्ने देखिन्छ। साथै उच्च अदालत र सर्वोच्च अदालतमा समेत रिक्त न्यायाधीशको पदपूर्ति समयमै हुन नसकेकाले न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले निर्धारण गरे बमोजिमको समयावधि भित्रै गर्नुपर्ने देखिन्छ। यसैगरी उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशको सरुवा विविध कारणले यथासमयमा हुन नसकेको हुँदा यथासमयमा हुनुपर्ने देखिन्छ।

५.४ प्रवर्द्धनात्मक कार्यमा जोड

न्यायपालिकामा न्यायिक सुशासन कायम राख्नका लागि न्यायाधीशको आचारसंहिताको पालना, न्यायाधीश विरुद्ध पर्ने विभिन्न उजुरीहरू उपरको कारवाही, न्यायपालिकामा हुने भ्रष्टाचारजन्य कार्य उपरको अनुगमन एवम् निगरानी, घुस र भ्रष्टाचारजन्य कार्यको न्याय परिषदबाट हुने अनुसन्धान तथा अभियोजन, सम्पत्ति शुद्धिकरण सम्बन्धी सम्बद्ध कसूरमा हुने अनुसन्धान र एवम् अभियोजन सम्बन्धमा उच्च अदालत, विशेष

अदालत, जिल्ला अदालत विभिन्न न्यायाधिकरणमा कार्यरत न्यायाधीशहरूलाई दिइने तालिम, गोष्ठी, सेमिनार, अन्तरक्रिया जस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्य गर्नको लागि पर्याप्त मात्रामा बजेटको आवश्यकता पर्ने हुँदा सोकोलागि सम्वद्ध सरोकारवाला नियकायहरूसँग आवश्यक सहयोग र समन्वय गर्नुपर्ने देखिन्छ।

५.५ न्यायाधीशको काम कारवाहीको अनुगमन तथा निगरानी

न्याय परिषद ऐन, २०७३ ले न्याय परिषदलाई उच्च अदालत र जिल्ला अदालतका न्यायाधीशद्वारा सम्पादन गरिने न्यायिक कार्यको नियमित अनुगमन गर्न वा निगरानी राखी न्यायिक उत्तरदायित्व कायम गराउने जिम्मेवारी तोकिएको छ। उक्त ऐनको दफा १६ मा न्यायाधीशको काम कारवाही तथा आचरणको नियमित अनुगमन गर्न वा निगरानी राख्न न्यायिक अनुगमन तथा निगरानी समिति गठन गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था रहेको छ। संविधान र कानून बमोजिम न्यायाधीशले पालन गर्नुपर्ने कर्तव्य वा पदीय आचारण पालन गरे वा नगरेको विषयमा वा न्याय परिषदले तोकेको अन्य काम कारवाहीको अनुगमन र निगरानी राख्ने काम उक्त समितिले गर्दछ। साथै सो समितिले आवश्यकता अनुसार सम्बन्धित उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश, न्यायाधीश, बहाल रहेको अदालतको अन्य न्यायाधीश, कर्मचारीहरू, त्यस्तो अदालतमा कानून व्यवसाय गर्ने कानून व्यवसायी वा सेवाग्राहीसँग सम्बन्धित न्यायाधीशका सम्बन्धमा रहेको धारणा बुझ्नु पर्ने हुन्छ। साथै अनुगमन तथा निगरानीको कार्य गोप्य रूपमा गर्नुपर्ने व्यवस्था समेत रहेकोले उक्त कार्यको लागि दक्ष जनशक्ति, प्रविधि, साधन स्रोतको आवश्यक पर्ने हुन्छ। न्याय परिषद सचिवालयको कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा केन्द्रित रहेको र देशभरका अदालतमा कार्यरत न्यायाधीशहरूको न्यायिक काम कारवाही र आचारसंहिताको पालनाको विषयमा अनुगमन गर्नुपर्ने र न्यायिक अनुगमन तथा निगरानीको लागि सम्भावित क्षेत्र (Prone Area)को पहिचान एवम् अध्ययन, न्यायिक कार्यमा विचलन ल्याउन मद्दत गर्ने विचलनकर्ता (Spoilers) को पहिचान एवम् निजहरूसमेत उपरको निगरानी समेतका कार्यका लागि दक्ष जनशक्ति र आवश्यक स्रोतसाधनको व्यवस्थापनका सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायवाट आवश्यक सहयोग र समन्वय हुनुपर्ने देखिन्छ ।

५.६ सरोकारवाला बीचको सहयोग र समन्वय

न्याय परिषदले न्यायाधीशका काम कारवाहीका सम्बन्धमा परेका उजुरीको अनुसन्धान तथा छानबिन गर्ने कार्य गर्दछ। न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा १७ र १८ मा न्यायाधीश विरुद्धमा परेका उजुरी एवं विभिन्न माध्यमहरूबाट न्यायाधीशको कामकारवाही तथा आचार संहिताको पालनाको विषयमा छानबिन गर्न तोकिनु भएका सदस्यले कानूनले निर्दिष्ट गरेको समयावधि भित्र राय सहितको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने हुन्छ। संचार माध्यममा प्रकाशित समाचारहरूको सत्यतथ्य बुझ्न समेत लामो समय लाग्ने र अपूरा एवं संक्षिप्त उजुरी व्यहोराबाट न्यायाधीशको काम कारवाहीको मूल्याकंन गर्नुपर्ने हुँदा तोकिएको समयमा उजुरी फछ्र्यौट हुन सकेको छैन। केही मुद्दाका पक्षहरूले आफू अनुकूलको फैसला नआएपछि पुनरावेदन तथा उजुरी साथ साथै लैजाने परिपाटीले अनुमानमा आधारित उजुरीहरू समेत पर्ने गरेका छन्। त्यस्ता उजुरीहरूको न्यूनीकरण गर्नका लागि सेवाग्राहीसँग न्याय परिषदको निरन्तर संवाद हुन आवश्यक छ। कतिपय तथ्यका आधारमा सम्बन्धित न्यायाधीश अनियमित कार्यमा संलग्न भए नभएको सम्बन्धमा कल डिटेल विवरण हेर्ने, मेसेन्जर, भाइबर, ह्वाट्सएप जस्ता सामाजिक संजालको सामग्रीहरूको अध्ययन, विश्लेषण लगायतका कार्यका लागि दक्ष अनुसन्धानकर्ताको आवश्यकता पर्दछ। सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिबाट मात्र यस प्रकारका विषयमा निष्कर्षमा पुग्न सक्ने अवस्था नरहेकोले आवश्यकता अनुसार अन्य निकाय वा संगठनका दक्ष जनशक्तिको प्रयोग गर्ने तथा अनुसन्धानमा अन्य मुलुकको अनुभव समेतलाई समावेश गर्न सरोकारवाला निकाय बीचको निरन्तरको सहयोग र समन्वय हुन आवश्यक रहेको छ।

५.७ सूचना प्रविधिको प्रयोग

नेपाल सरकारले सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सरकारी कार्यालयको काम कारवाहीमा पारदर्शिता ल्याउने नीति लिएको छ। न्याय परिषदलाई आवश्यक पर्ने अदालती तथ्यांक तथा मुद्दासँग सम्बन्धित विवरणहरू प्राप्त गर्नका लागि सर्वोच्च अदालतसँग समन्वय गरी CMS software मा न्याय परिषदलाई Link up गरिएको छ। न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोगका महत्वपूर्ण सूचनाहरू Website मार्फत न्याय परिषद सचिवालयले प्रकाशन गर्दै आइरहेको छ। सचिवालयको काम कारवाहीलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन विभिन्न सफ्टवेयर निर्माण समेत गर्दै आएको छ। साथै सचिवालयले Integrated Data Management Center सँग समन्वय गरी सर्भर प्रयोग गर्दै आइरहेको छ। तर समय समयमा सर्भरमा आउने समस्याले सचिवायलको सूचना प्रवाहमा असर पुऱ्याएको छ। यसका साथै अन्तर निकायगत समन्वय, सम्पादित काम कारवाही तथा अन्य आवश्यक विवरणको आदन प्रदान, सञ्चालन हुने परीक्षा तथा बढुवा फाराम र राजश्व संकलन एवं उजुरी तथा गुनासो संकलनका लागि सफ्टवेयर एवं मोवाइल एप्स निर्माण गरी सूचना प्रविधि प्रयोगको क्षेत्र विकास गर्नुपर्नेछ। यसका लागि आवश्यक स्रोत साधनको प्रवन्ध हुन आवश्यक देखिएको छ।

५.८ सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीको तालिम तथा उत्प्रेरणा

न्याय परिषदको कामको गाम्भीर्यताको आधारमा न्याय परिषद सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिलाई समय सापेक्ष ज्ञान, सीप र क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लैजानुपर्ने हुन्छ। यसका लागि सचिवालयमा कार्यरत जनशक्ति संलग्न हुने कार्य जस्तै बैठक व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, मुद्दा अध्ययन, न्यायिक अनुगमन निगरानी सम्बन्धी कार्य, सूचना प्रविधिको प्रयोग, विदेशी भाषाको प्रयोग, भर्चुअल माध्यमबाट कार्यक्रम संचालन तथा व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरूमा तालिमको आवश्यकता पर्दछ। न्याय परिषद तथा न्याय सेवा आयोगका काम कारवाहीहरू कार्यालय समयका अतिरिक्त विहान बेलुका समेत हुने गरेको छ।

भ्रष्टाचार नियन्त्रणको लागि न्याय परिषदले अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको रूपमा, न्यायाधीशहरूको वैयक्तिक विवरण तथा सम्पत्ति विवरण चुस्त दुरुस्त राख्नको लागि राष्ट्रिय किताबखानाको रूपमा, अनुगमन तथा निगरानी कार्यको लागि राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रको रूपमा काम कारवाही गर्नुपर्ने हुन्छ। कार्यालय समय बाहेक हुने गरेका कार्यहरूको लागि अतिरिक्त भत्ताको व्यवस्था हुन आवश्यक छ। साथै सचिवालयमा कार्यरत कर्मचारीको दक्षता अभिवृद्धि गर्न बेला बेलामा वैदेशिक अध्ययन, अवलोकन र भ्रमणको व्यवस्था हुनु आवश्यक देखिन्छ। त्यसैगरी सचिवालयमा कार्यरत जनशक्तिलाई उत्प्रेरित गर्नका लागि मौद्रिक तथा गैर मौद्रिक प्रोत्साहन तथा समय समयमा पुनर्ताजगी तालिमको समेत व्यवस्था हुन सके काम कारवाहिमा थप प्रभावकारिता आउन सक्छ। यस प्रयोजनका लागि सम्बन्धित निकायबाट आवश्यक बजेट तथा अवसर प्राप्त हुने विश्वास लिइएको छ।

५.९ फैसला वा आदेश सदर, बदर, उल्टी सम्बन्धी विवरण

न्याय परिषद ऐन, २०७३ को दफा ३० को उपदफा (१) को (घ) मा न्यायाधीशले गरेको फैसला वा आदेश माथिल्लो अदालतबाट सदर वा बदर भएको विवरणको एकीकृत अभिलेख तयार गर्ने कानूनी व्यवस्था भए बमोजिम हालसम्म न्याय परिषदलाई उपलब्ध हुन आएका विवरणहरू संग्रह गरिँदै आएको छ। फैसला वा आदेश माथिल्लो अदालतबाट सदर, बदर भएको एकीकृत र वस्तुनिष्ठ विवरण तयार हुन सकेमा न्यायाधीशको वास्तविक मूल्यांकन हुन सक्ने हुन्छ। साथै सम्बन्धित न्यायाधीशलाई पनि सो को जानकारी SMS मार्फत जाने

प्रणालीको विकास गर्न सकिएको खण्डमा थप प्रभावकारी हुने देखिन्छ। तसर्थ, सर्वोच्च अदालतको मुद्दा व्यवस्थापन प्रणालीमा सदर, वदर र उल्टी सम्बन्धी विवरण Software मा राखी न्याय परिषदको अभिलेख व्यवस्थापन लाई Link up गराउन आवश्यक भएकोले आगामी दिनमा सर्वोच्च अदालतबाट सो प्रणालीको विकास गर्न आवश्यक रहेको छ।

५.१० अदालत निरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने सम्बन्धमा

न्याय प्रशासन ऐन, २०७३ को दफा २१ बमोजिम हुने निरीक्षण र दफा २२ बमोजिम हुने आकस्मिक निरीक्षण, मातहत अदालत वा निकायको निरीक्षणमा अदालतको सामूहिक जिम्मेवारी र व्यक्तिगत जिम्मेवारीलाई अलग अलग रूपमा स्पष्ट झल्कने गरी प्रतिवेदन तयार हुन सकेमा व्यक्तिगत मूल्यांकन वस्तुपरक हुने देखिन्छ। मातहत अदातलहरूको निरीक्षणबाट अनुगमन प्रणालीलाई संस्थागत गर्न सहयोग पुग्दछ। साथै यस प्रकारका निरीक्षण तथा अनुगमनबाट न्यायिक सुशासनलाई थप प्रभावकारी बनाई न्यायपालिका प्रतिको आस्था र विश्वास अभिवृद्धिमा समेत महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउँछ। निरीक्षण प्रतिवेदनहरूले न्यायाधीशहरूको कार्य सम्पादन तथा काम कारवाहीको अवस्थालाई दर्शाउनुका साथै यस प्रकारका प्रतिवेदनले सरुवा तथा बढुवा एवम् वृत्तिविकासका अन्य अवसर निर्धारणमा आधार तयार गर्न सक्ने हुँदा निरीक्षण तथा अनुगमन प्रक्रियालाई वस्तुनिष्ठ, यथार्थपरक र थप प्रभावकारी बनाउनु पर्ने देखिएको छ।

५.११ आन्तरिक व्यवस्थापन र सुशासन

सचिवालयको काम कारवाहीलाई प्रभावकारी बनाउन QR Code सहितको नागरिक वडापत्र जारी गरिएको छ। गुनासो व्यवस्थापन गर्नको लागि उजुरी पेटीका राखिएको छ। इ-हाजिरीलाई व्यवस्थित गरिएको छ भने उत्कृष्ट कर्मचारीलाई पुरस्कृत गर्ने तथा प्रत्येक ३/३ महिनामा सचिवालयको काम कारवाहीको गतिविधि सहितको स्वतः प्रकाशन (Pro-active Disclosure) प्रकाशित गरिँदै आएकोमा त्यसलाई निरन्तरता दिँदै आगामी दिनमा समेत व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) लाई प्रभावकारी बनाउँदै सुशासन कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१

न्याय परिषदका अध्यक्ष र सदस्यहरूको नामावली[२]

सि.नं.	पद	नाम थर
१.	अध्यक्ष एवं प्रधान न्यायाधीश	श्री प्रकाशमान सिंह राउत
२.	सदस्य एवं कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री अजय कुमार चौरसिया
३.	सदस्य एवं सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश	श्री सपना प्रधान मल्ल
४.	राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्ति गरेको कानूनविद्	श्री रामप्रसाद भण्डारी
५.	सदस्य (नेपाल बार एसोसिएसनको सिफारिसमा राष्ट्रपतिबाट नियुक्त वरिष्ठ अधिवक्ता)	श्री दामोदर खड्का

प्रतिवेदन अवधिमा रहेका न्याय परिषदका पदाधिकारीहरूको नामावली

सि.नं.	पद	नाम थर
१.	अध्यक्ष एवं प्रधान न्यायाधीश	श्री हरिकृष्ण कार्की
२.	अध्यक्ष एवं प्रधान न्यायाधीश	श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ
३.	सदस्य एवं कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री धनराज गुरुङ
४.	सदस्य एवं कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्री	श्री पदम गिरी
५.	सदस्य एवं वरिष्ठतम न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडा
६.	सदस्य एवं वरिष्ठतम न्यायाधीश, सर्वोच्च अदालत	डा.श्री आनन्दमोहन भट्टराई
७.	सदस्य, न्याय परिषद	श्री राम प्रसाद श्रेष्ठ

२ प्रतिवेदन पेश गर्दाको समयको

अनुसूची-२
उच्च तथा जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिस तथा काज

क. उच्च अदालतका न्यायाधीशको सरुवा सिफारिसः-

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
	निर्णय मितिः२०८०।०५।२९	
१.	श्री लेखनाथ पौडेल न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास
२.	श्री विपुल न्यौपाने न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर
३.	श्री नातिबाबु लामिछाने न्यायाधीश,उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास
४.	श्री गणेश प्रसाद बराल न्यायाधीश,उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर
५.	श्री सीताराम मण्डल न्यायाधीश,उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत
६.	श्री सुभाष पौडेल न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत बुटवल
७.	श्री मदन पोखरेल न्यायाधीश,उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास
८.	श्री शान्ता सेढाई सापकोटा न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन, हेटौडा इजलास
९.	श्री दुर्गाबहादुर विश्वकर्मा न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
१०.	श्री बबिता उप्रेती न्यायाधीश,उच्च अदालत तुलसीपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास
११.	श्री दिपेन्द्र बहादुर बम न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
१२.	श्री राजनप्रसाद भट्टराई न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा
१३.	श्री महेन्द्रनाथ उपाध्याय न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर
१४.	श्री विमल सुवेदी न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास
१५.	श्री किरणकुमार पोखरेल न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर
१६.	श्री मुरारीबाबु श्रेष्ठ न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
१७.	श्री रमेशराज पोखरेल न्यायाधीश,उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
१८.	श्री नरिश्वर भण्डारी न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर
१९.	श्री मिलन कुमार राई न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा
२०.	श्री सोमकान्त मैनाली न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर, ईलाम इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास
२१.	श्री देशबहादुर सार्की न्यायाधीश,उच्च अदालत दिपायल	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास
२२.	श्री किरण कुमारी गुप्ता न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास
२३.	श्री नारायण प्रसाद पौडेल न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास
२४.	श्री ऋषि राजभण्डारी न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ईलाम इजलास
२५.	श्री पुरुषोत्तम प्रसाद ढकाल न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
२६.	श्री अर्जुन प्रसाद कोइराला न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर
२७.	श्री अमृतबहादुर बस्नेत न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल
२८.	श्री रामेश्वर रेग्मी न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत
२९.	श्री ममता खनाल न्यायाधीश,उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर
३०.	श्री फुर्पा तामाङ न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलास
३१.	श्री श्रीधराकुमारी पुडासैनी न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर
३२.	श्री जगदिश घिमिरे न्यायाधीश,उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास
३३.	श्री पुनम सिंह (चन्द) न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास
३४.	श्री वासुदेव आचार्य न्यायाधीश,उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुगा इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
	निर्णय मितिः२०८०।०५।३१	
१.	श्री शारङ्गा सुवेदी न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास काजः उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर
२.	डा. श्री रत्नबहादुर बागचन्द न्यायाधीश, उच्च अदालत तुल्सीपुर, नेपालगंज इजलास काजः उच्च अदालत तुल्सीपुर	न्यायाधीश उच्च अदालत तुल्सीपुर
३.	श्री वलभद्र वास्तोला न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास काजः विशेष अदालत	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर (दरबन्दी सारीएको)
४.	श्री वामदेव ज्ञवाली न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
५.	श्री रामबहादुर थापा न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर काजः उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर,धनकुटा इजलास
६.	श्री नीलम पौडेल न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा, बाग्लुङ्ग इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
७.	श्री उज्ज्वल शुक्ल न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा	न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल, महेन्द्रनगर इजलास
	निर्णय मितिः २०८०।०६।०२	
१.	श्री रमेश प्रसाद राजभण्डारी न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर
२.	श्री राजुराम सिलवाल न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास
	निर्णय मितिः २०८०।०८।०५	
१.	श्री नृपध्वज निरौला मुख्य न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल	मुख्य न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन
२.	श्री सत्यमोहन जोशी थारू न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा बाग्लुङ्ग इजलास

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
३.	डा. श्री रत्नबहादुर बागचन्द न्यायाधीश उच्च अदालत तुल्सीपुर	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर धनकुटा इजलास
४.	श्री कृष्ण गिरी न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा बाग्लुङ्ग इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल
५.	श्री राजेश्वर तिवारी न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन हेटौडा इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर बुटवल इजलास
६.	श्री दिनेश प्रसाद यादव न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल महेन्द्रनगर इजलास
७.	श्री कृष्णलाल भट्टराई न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल महेन्द्रनगर इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत
८.	श्री यमुना भट्टराई न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन हेटौडा इजलास
९.	श्री शालिग्राम कोइराला न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत जुम्ला इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
१०.	श्री राजेन्द्र खरेल न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत जुम्ला इजलास
११.	श्री सुदर्शनदेव भट्ट न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर विरगंज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
१२.	श्री गोकर्ण डाँगी न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल
१३.	श्री किरण पौडेल न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर वुटवल इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर इलाम इजलास
१४.	श्री डालकुमार खड्का न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
	निर्णय मितिः२०८०।०८।२८	
१.	श्री रामबहादुर थापा न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगंज इजलास
	निर्णय मितिः२०८०।०९।०६	
१.	श्री चन्द्रबहादुर सारु न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर बुटवल इजलास	न्यायाधीश न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, नेपालगञ्ज इजलास
	निर्णय मितिः२०८०।०९।१८	
१.	श्री कृष्ण गिरी न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल (हालः वैदेशिक रोजगार न्यायाधिकरणका अध्यक्ष)	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन (दरबन्दी सारिएको)
२.	श्री टेकनारायण कुँवर न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल (हालः विशेष अदालतका अध्यक्ष)	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन (दरबन्दी सारिएको)
३.	श्री वामदेव ज्ञवाली न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास (हालः उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलासमा कार्यरत)	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास
४.	डा. श्री खुसी प्रसाद थारु न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास (हालः विशेष अदालतका सदस्य)	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन (दरबन्दी सारिएको)
५.	श्री मुनेन्द्र प्रसाद अवस्थी न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
६.	श्री तेजनारायण सिंह राई न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास (हालः विशेष अदालतका सदस्य)	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन (दरबन्दी सारिएको)
७.	श्री शकुन्तला घिमिरे न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन, हेटौंडा इजलास
८.	श्री जगतबहादुर थापा न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास
९.	श्री सरलाकुमारी पाण्डे न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास
१०.	श्री अन्जू उप्रेती ढकाल न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
११.	श्री गिताप्रसाद तिम्सिना न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ईलाम इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
१२.	श्री राजुराम सिलवाल न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, ईलाम इजलास (हालः उच्च अदालत तुलसीपुरमा कार्यरत)	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर
१३.	श्री मिना सेढाई गौतम न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन, हेटौडा इजलास
१४.	श्री रेखा थापा पाण्डे न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास
१५.	श्री सागर विष्ट न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर	न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत
१६.	श्री गणेश ठाकुर न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
	निर्णय मितिः२०८०।०९।२४	
१.	श्री राजेशकुमार काफ्ले न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास
२.	डा.श्री नवराज थपलिया न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
	निर्णय मितिः२०८०।१२।२२	
१.	डा. श्री रत्नबहादुर बागचन्द न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, वीरगञ्ज इजलास
२.	श्री गणेशप्रसाद बराल न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास
	निर्णय मितिः२०८१।०१।२७	
१.	श्री खडकबहादुर के.सी न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास हाल काजः उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास

ख. उच्च अदालतका न्यायाधीशहरूको काज विवरणः-

क्र.सं.	न्यायाधीशहरूको नाम, थर, पद र अदालत	काज सिफारिस गरिएको पद र कार्यालय
१.	श्री लेखनाथ पौडेल न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, विरगञ्ज इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुङ्गा इजलास
२.	श्री मदन पोखेल न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास काजः न्याय परिषद	न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा, बाग्लुङ्ग इजलास

क्र.सं.	न्यायाधीशहरूको नाम, थर, पद र अदालत	काज सिफारिस गरिएको पद र कार्यालय
३.	श्री राजुराम सिलवाल न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर
४.	श्री हरिप्रसाद भण्डारी न्यायाधीश, उच्च अदालत जनकपुर राजविराज इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर ओखलढुंगा इजलास
५.	श्री लेखनाथ पौडेल न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर ओखलढुंगा इजलास	न्यायाधीश, उच्च अदालत पाटन
६.	श्री बामदेव ज्ञवाली न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर विरगंज इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर राजविराज इजलास
७.	श्री अमृत बहादुर बस्नेत न्यायाधीश उच्च अदालत दिपायल	न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा
	निर्णय मितिः२०८०।१०।२३	
१.	श्री रामेश्वर रेग्मी न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन
२.	श्री काजीबहादुर राई न्यायाधीश, उच्च अदालत सुर्खेत	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, इलाम इजलास
३.	श्री विष्णुप्रसाद अर्याल न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत तुलसीपुर
	निर्णय मितिः२०८०।११।०६	
१.	श्री गोकर्ण डाँगी न्यायाधीश, उच्च अदालत दिपायल	न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास
२.	श्री खड्क बहादुर के.सी. न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत, जुम्ला इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत
	निर्णय मितिः२०८१।०१।२७	
१.	श्री नातिबाबु लामिछाने न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, ओखलढुंगा इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास
२.	श्री मदन पोखेल न्यायाधीश, उच्च अदालत पोखरा, बागलुङ इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत सुर्खेत
	निर्णय मितिः२०८१।०३।१८	
१.	श्री सुर्यप्रसाद पराजुली न्यायाधीश, उच्च अदालत तुलसीपुर, बुटवल इजलास	न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन

ग. जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको सरुवा सिफारिसः-

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
	निर्णय मितिः २०८०।०५।२९	
१.	श्री प्रकाश ढुंगाना जिल्ला न्यायाधीश, नवलपरासी जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, अछाम जिल्ला अदालत
२.	श्री भरत लम्साल जिल्ला न्यायाधीश, कालिकोट जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, नवलपरासी जिल्ला अदालत
३.	श्री लिलाराज अधिकारी जिल्ला न्यायाधीश, सिराहा जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, कञ्चनपुर जिल्ला अदालत
४.	श्री बासुदेव पौडेल जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, स्याङ्जा जिल्ला अदालत
५.	श्री दयाराम ढकाल जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, डडेलधुरा जिल्ला अदालत
६.	श्री गायत्रीप्रसाद रेग्मी जिल्ला न्यायाधीश, मोरङ जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत
७.	श्री माधवप्रसाद अधिकारी जिल्ला न्यायाधीश, सर्लाही जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत
८.	श्री लालकाजी श्रेष्ठ जिल्ला न्यायाधीश, सप्तरी जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, बाजुरा जिल्ला अदालत
९.	श्री सनतचन्द्र लवट जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, जाजरकोट जिल्ला अदालत
१०.	श्री केशबराज चपाई जिल्ला न्यायाधीश, जाजरकोट जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत
११.	श्री वालकृष्ण वाग्ले जिल्ला न्यायाधीश, डडेलधुरा जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत
१२.	श्री रमेशकान्त अधिकारी जिल्ला न्यायाधीश, सर्लाही जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, बागलुङ जिल्ला अदालत
१३.	डा. श्री दिवाकर भट्ट जिल्ला न्यायाधीश, बागलुङ जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, चितवन जिल्ला अदालत
१४.	श्री चन्द्रप्रकाश तिवारी जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, कालिकोट जिल्ला अदालत
१५.	श्री कृष्णजंग शाह जिल्ला न्यायाधीश, रुपन्देही जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, अर्घाखाची जिल्ला अदालत
१६.	श्री चाणकमणि अर्याल जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, कञ्चनपुर जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
१७.	श्री ढाकाराम पौडेल जिल्ला न्यायाधीश, बाजुरा जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत
१८.	श्री पिताम्वर शर्मा जिल्ला न्यायाधीश, अछाम जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, नवलपरासी जिल्ला अदालत
१९.	श्री पदमराज पाण्डे जिल्ला न्यायाधीश, कञ्चनपुर जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत
२०.	श्री विदूर काफ्ले जिल्ला न्यायाधीश, बाँके जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, मनाङ जिल्ला अदालत
२१.	श्री उत्तम सिलुवाल जिल्ला न्यायाधीश, मनाङ जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत
२२.	श्री सूर्यबहादुर थापा जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, सर्लाही जिल्ला अदालत
२३.	श्री फणिन्द्र प्रसाद पराजुली जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, सर्लाही जिल्ला अदालत
२४.	श्री नारायण प्रसाद पराजुली जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, धनकुटा जिल्ला अदालत
२५.	श्री यज्ञप्रसाद आचार्य जिल्ला न्यायाधीश, नवलपुर जिल्ला अदालत	जिल्ला न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत
२६.	श्री विनोद कुमार गौतम जिल्ला न्यायाधीश, न्याय परिषद	जिल्ला न्यायाधीश, सर्लाही जिल्ला अदालत
	निर्णय मितिः २०८०।०५।३१	
१.	श्री महेन्द्रबहादुर कार्की न्यायाधीश, सिन्धुली जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मकवानपुर जिल्ला अदालत
२.	श्री गोपाल प्रसाद वास्तोला न्यायाधीश, भक्तपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश धादिङ्ग जिल्ला अदालत
३.	श्री दीपक कुमार खरेल न्यायाधीश, काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश उदयपुर जिल्ला अदालत
४.	श्री कृष्णप्रसाद सुवेदी न्यायाधीश, उदयपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
५.	श्री उपेन्द्र प्रसाद गौतम न्यायाधीश, मोरङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सिन्धुली जिल्ला अदालत
	निर्णय मितिः २०८०।०६।०२	
१.	श्री हरिप्रसाद शर्मा उपाध्याय पंगेनी न्यायाधीश, महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश नवलपरासी जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
२.	डा.श्री राजेन्द्रकुमार आचार्य न्यायाधीश, सप्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
३.	श्री शिशिरराज ढकाल न्यायाधीश, रुपन्देही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
४.	श्री भोलानाथ ढकाल न्यायाधीश, नवलपरासी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश डोल्पा जिल्ला अदालत
५.	श्री पुनाराम खनाल न्यायाधीश, धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश प्युठान जिल्ला अदालत
६.	श्री वलराम त्रिपाठी न्यायाधीश, सुनसरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत
७.	श्री रामप्रसाद न्यौपाने न्यायाधीश, धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत
८.	श्री विष्णुप्रसाद गौतम न्यायाधीश, जुम्ला जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत
९.	श्री बाबुराम सुवेदी न्यायाधीश डोल्पा जिल्ला अदालत काजः महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश नवलपुर जिल्ला अदालत
१०.	श्री सुमनकुमार न्यौपाने न्यायाधीश सुनसरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
११.	श्री कपिलमणी गौतम न्यायाधीश सर्लाही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
१२.	श्री राजेशकुमार कटुवाल न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश जुम्ला जिल्ला अदालत
१३.	श्री देवप्रसाद योगी न्यायाधीश प्युठान जिल्ला अदालत	न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत
१४.	श्री श्यामलाल घिमिरे न्यायाधीश रुकुमकोट जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
१५.	श्री प्रेमप्रसाद न्यौपाने न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रुकुमकोट जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
१६.	श्री दिनबन्धु बराल न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
१७.	श्री दुर्गा खड्का न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
१८.	श्री भुवन गिरी न्यायाधीश, कपिलवस्तु जिल्ला अदालत (हाल निलम्बनमा रहेको)	न्यायाधीश न्याय परिषद(दरबन्दी सारिएको)
निर्णय मितिः २०८०।०९।२४		
१.	श्री गिरिराज गौतम न्यायाधीश सल्यान जिल्ला अदालत	न्यायाधीश ओखलढुंगा जिल्ला अदालत
२.	श्री युवराज गौतम न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश गुल्मी जिल्ला अदालत
३.	श्री तेजनारायण पौडेल न्यायाधीश कपिलवस्तु जिल्ला अदालत	न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत
४.	श्री भुवनसिंह थापा न्यायाधीश न्याय परिषद् काजः रसुवा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रसुवा जिल्ला अदालत
५.	श्री शिवबहादुर रानाभाट न्यायाधीश सिराहा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश गोरखा जिल्ला अदालत
६.	श्री कमलप्रसाद पोखरेल न्यायाधीश सर्लाही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
७.	श्री दलबहादुर के.सी. न्यायाधीश तनहुँ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पाल्पा जिल्ला अदालत
८.	श्री वासुदेव न्यौपाने न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत	न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत
९.	श्री प्रकाशचन्द्र अधिकारी न्यायाधीश सुनसरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कपिलवस्तु जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
१०.	श्री केशवप्रसाद अधिकारी न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश नवलपरासी जिल्ला अदालत
११.	श्री रमेशप्रसाद ज्ञवाली न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत
१२.	श्री उद्धवप्रसाद भट्टराई न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत काजः महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत
१३.	श्री दीपक खनाल न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत
१४.	श्री उपेन्द्रप्रसाद गौतम न्यायाधीश सिन्धुली जिल्ला अदालत	न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत
१५.	श्री रामप्रसाद शर्मा न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
१६.	श्री शुभाषबाबु पुरी न्यायाधीश खोटाङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश नुवाकोट जिल्ला अदालत
१७.	श्री चुरामन खड्का न्यायाधीश बाँके जिल्ला अदालत	न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत
१८.	श्री नवराज दाहाल न्यायाधीश रौतहट जिल्ला अदालत काजः कास्की जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कास्की जिल्ला अदालत
१९.	श्री मुकेश उपाध्याय न्यायाधीश बारा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सुनसरी जिल्ला अदालत
२०.	श्री विष्णुप्रसाद उपाध्याय न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
२१.	श्री मातृकाप्रसाद आचार्य न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रौतहट जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
२२.	श्री दीपककुमार दाहाल न्यायाधीश इलाम जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत
२३.	श्री कमलराज विष्ट न्यायाधीश पाल्पा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश तनहुँ जिल्ला अदालत
२४.	श्री प्रकाशकुमार अधिकारी न्यायाधीश सोलुखुम्बु जिल्ला अदालत	न्यायाधीश झापा जिल्ला अदालत
२५.	श्री बाबुकाजी बानियाँ न्यायाधीश रौतहट जिल्ला अदालत	न्यायाधीश भोजपुर जिल्ला अदालत
२६.	श्री कोमलप्रसाद आचार्य न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत काजः तनहुँ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बारा जिल्ला अदालत
२७.	श्री देवकुमार गिरी न्यायाधीश बाँके जिल्ला अदालत काजः झापा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सल्यान जिल्ला अदालत
२८.	श्री रमेश शर्मा पौडेल न्यायाधीश नवलपरासी जिल्ला अदालत काजः सिन्धुली जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सिन्धुली जिल्ला अदालत
२९.	श्री तीर्थराज के.सी. न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत काजः काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
३०.	श्री प्रकाशप्रसाद पण्डित न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश म्याग्दी जिल्ला अदालत
३१.	श्री मदनबहादुर धामी न्यायाधीश नुवाकोट जिल्ला अदालत	न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत
३२.	श्री भिष्मराज प्रसाई न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत काजः बाँके जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बाँके जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
३३.	श्री नारायणप्रसाद दाहाल न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश खोटाङ जिल्ला अदालत
३४.	श्री शंकरबहादुर राई न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सोलुखुम्बु जिल्ला अदालत
३५.	श्री शिवप्रसाद खनाल न्यायाधीश लमजुङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
३६.	श्री उमानाथ गौतम न्यायाधीश भक्तपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत
३७.	श्री हरिश्चन्द्र इङनाम न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश उदयपुर जिल्ला अदालत
३८.	श्री कमलप्रसाद ज्ञवाली न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बर्दिया जिल्ला अदालत
३९.	श्री इश्वर पराजुली न्यायाधीश मुस्ताङ जिल्ला अदालत काजः रुपन्देही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रुपन्देही जिल्ला अदालत
४०.	श्री केशवप्रसाद घिमिरे न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत	न्यायाधीश इलाम जिल्ला अदालत
४१.	श्री रोशन गजुरेल न्यायाधीश झापा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत
४२.	श्री कृष्णप्रसाद पौडेल न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश लमजुङ जिल्ला अदालत
४३.	श्री नन्दकिशोरप्रसाद यादव न्यायाधीश बझाङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत
४४.	श्री कमला पौडेल न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
४५.	श्री रामप्रसाद बस्याल न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रुकुम जिल्ला अदालत
४६.	श्री आत्मदेव जोशी न्यायाधीश बाँके जिल्ला अदालत	न्यायाधीश तनहुँ जिल्ला अदालत
४७.	श्री हरिकृष्ण श्रेष्ठ न्यायाधीश उदयपुर जिल्ला अदालत काजः धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत
४८.	श्री विश्वनाथ भट्टराई न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत काजः काभ्रेपलान्चोक जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काभ्रेपालन्चोक जिल्ला अदालत
४९.	श्री रोमनाथ अधिकारी न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत काजः कपिलवस्तु जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कपिलवस्तु जिल्ला अदालत
५०.	श्री सुदर्शन लामिछाने न्यायाधीश बारा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बझाङ जिल्ला अदालत
५१.	श्री ध्रुवकुमार उप्रेती न्यायाधीश सिराहा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश न्याय परिषद
५२.	श्री चन्द्रकान्त पौडेल न्यायाधीश सर्लाही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कास्की जिल्ला अदालत
५३.	श्री दिलप्रसाद सापकोटा न्यायाधीश हुम्ला जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कपिलवस्तु जिल्ला अदालत
५४.	श्री प्रल्हादकुमार योगी न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रुपन्देही जिल्ला अदालत
५५.	श्री दण्डपाणि लामिछाने न्यायाधीश सिराहा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश कैलाली जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
५६.	श्री माधवप्रसाद सुवेदी न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश दोलखा जिल्ला अदालत
५७.	श्री मणिराम न्यौपाने न्यायाधीश भोजपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत
५८.	श्री कृष्णप्रसाद शर्मा नेपाल न्यायाधीश म्याग्दी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
५९.	श्री शिवलाल पाण्डे न्यायाधीश डोटी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
६०.	श्री विद्याराज पौडेल न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पर्वत जिल्ला अदालत
६१.	श्री महेन्द्रराज काफ्ले न्यायाधीश रुपन्देही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
६२.	श्री रिताकुमारी बखेल न्यायाधीश काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला अदालत काजः ललितपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश ललितपुर जिल्ला अदालत
६३.	श्री जगतबहादुर पौडेल न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत
६४.	श्री तिलकबहादुर कार्की न्यायाधीश रुपन्देही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत
६५.	श्री दिलकुमार बर्देवा न्यायाधीश मुगु जिल्ला अदालत	न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत
६६.	श्री मनोजकुमार श्रीवास्तव न्यायाधीश झापा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत
६७.	श्री अम्बिकाप्रसाद दाहाल न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश रौतहट जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
६८.	श्री खेमराज भट्ट न्यायाधीश दार्चुला जिल्ला अदालत	न्यायाधीश काठमाडौं जिल्ला अदालत
६९.	श्री रोमाकान्त ज्ञवाली न्यायाधीश स्याङ्जा जिल्ला अदालत काजः धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत
७०.	श्री आनन्दप्रसाद श्रेष्ठ न्यायाधीश पर्वत जिल्ला अदालत	न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत
७१.	श्री ओमबहादुर सोडारी न्यायाधीश झापा जिल्ला अदालत काजः मुस्ताङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मुस्ताङ जिल्ला अदालत
७२.	श्री टेक बहादुर कार्की न्यायाधीश सुनसरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सिराहा जिल्ला अदालत
७३.	श्री ध्रुवकुमार ढकाल न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश दार्चुला जिल्ला अदालत
७४.	श्री नवराज दुलाल न्यायाधीश उदयपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश महोत्तरी जिल्ला अदालत
७५.	श्री जगन्नाथ पौडेल न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बारा जिल्ला अदालत
७६.	श्री विष्णुप्रसाद रेग्मी न्यायाधीश रुपन्देही जिल्ला अदालत काजः सर्लाही जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सर्लाही जिल्ला अदालत
७७.	श्री रामानन्द अधिकारी न्यायाधीश कपिलवस्तु जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मुगु जिल्ला अदालत
७८.	श्री हर्क बहादुर क्षेत्री न्यायाधीश सप्तरी जिल्ला अदालत	न्यायाधीश बैतडी जिल्ला अदालत

क्र.स.	न्यायाधीशको नाम, थर, पद र कार्यरत अदालत	सरुवा सिफारिस गरिएको अदालत
७९.	श्री भगवती शर्मा ढुङ्गाना न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश सिन्धुपाल्चोक जिल्ला अदालत
८०.	श्री शम्भुप्रसाद बराल न्यायाधीश बारा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश हुम्ला जिल्ला अदालत
८१.	श्री रुद्रमणि गिरी न्यायाधीश पर्सा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश डोटी जिल्ला अदालत

ख. जिल्ला अदालतका न्यायाधीशहरूको काज विवरणः-

क्र.सं.	न्यायाधीशहरूको नाम,थर, पद र अदालत	काज सिफारिस गरिएको पद र कार्यालय
निर्णय मितिः २०८०।१०।२३		
१.	श्री महेन्द्रबहादुर कार्की मकवालनपुर जिल्ला अदालत	सर्वोच्च अदालत
२.	श्री दयाराम ढकाल न्यायाधीश डडेलधुरा जिल्ला अदालत	न्यायाधीश चितवन जिल्ला अदालत
३.	श्री बाबुराम सुवेदी न्यायाधीश नवलपुर जिल्ला अदालत	न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत
४.	श्री कुलप्रसाद पाण्डे न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत	न्यायाधीश नवलपुर जिल्ला अदालत
निर्णय मितिः २०८०।०२।१६		
१.	श्री विपुल न्यौपाने न्यायाधीश उच्च अदालत पाटन	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर
२.	श्री राम बहादुर थापा न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर	न्यायाधीश उच्च अदालत विराटनगर, धनकुटा इजलास
३.	श्री डिल्लीराज आचार्य न्यायाधीश उच्च अदालत जनकपुर, राजविराज इजलास	उच्च अदालत पोखरा

अनुसूची-३
निर्वाचन अधिकृत सिफारिस

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम,थर, पद र अदालत	तोकिएको पद र प्रदेश	कैफियत
१.	श्री दुर्गाप्रसाद ढुङ्गेल जिल्ला न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत कोशी प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
२.	श्री नारायणप्रसाद सुवेदी जिल्ला न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत मधेश प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
३.	श्री महेन्द्रबहादुर कार्की जिल्ला न्यायाधीश मकवानपुर जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत बाग्मती प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
४.	श्री केशवप्रसाद बास्तोला जिल्ला न्यायाधीश कास्की जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत गण्डकी प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
५.	श्री कृपासुर कार्की जिल्ला न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत लुम्बिनी प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
६.	श्री विष्णुप्रसाद अर्याल जिल्ला न्यायाधीश सुर्खेत जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत कर्णाली प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
७.	श्री ओमप्रसाद अर्याल जिल्ला न्यायाधीश कैलाली जिल्ला अदालत	निर्वाचन अधिकृत सुदुरपश्चिम प्रदेश	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
८.	श्री विष्णुप्रसाद गौतम जिल्ला न्यायाधीश मोरङ जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
९.	श्री चित्रबहादुर गुरुङ जिल्ला न्यायाधीश धनुषा जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
१०.	श्री श्रीप्रसाद संजेल जिल्ला न्यायाधीश मकवानपुर जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन

सि.नं.	न्यायाधीशको नाम,थर, पद र अदालत	तोकिएको पद र प्रदेश	कैफियत
११.	श्री ऋषिराम आचार्य जिल्ला न्यायाधीश कास्की जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
१२.	श्री कुलप्रसाद पाण्डे जिल्ला न्यायाधीश दाङ जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
१३.	श्री मनोज श्रेष्ठ जिल्ला न्यायाधीश सुर्खेत जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
१४.	श्री विष्णुप्रसाद अवस्थी जिल्ला न्यायाधीश कैलाली जिल्ला अदालत	जगेडा	राष्ट्रिय सभा निर्वाचन
१५.	माननीय श्री केशवप्रसाद घिमिरे	न्यायाधीश, इलाम जिल्ला अदालत (मुख्य निर्वाचन अधिकृत)	प्रतिनिधि र प्रदेश सभा उपनिर्वाचन
१६.	माननीय श्री सुदर्शन लामिछाने	न्यायाधीश, बझाङ जिल्ला अदालत (मुख्य निर्वाचन अधिकृत)	प्रतिनिधि र प्रदेश सभा उपनिर्वाचन
१७.	माननीय श्री टिकेन्द्र दाहाल	न्यायाधीश, पाँचथर जिल्ला अदालत (जगेडा)	प्रतिनिधि र प्रदेश सभा उपनिर्वाचन
१८.	माननीय श्री हर्कबहादुर क्षेत्री	न्यायाधीश, बैतडी जिल्ला अदालत (जगेडा)	प्रतिनिधि र प्रदेश सभा उपनिर्वाचन

अनुसूची-४
न्याय परिषदका पूर्व पदाधिकारीहरू

क्र.सं.	अध्यक्ष	कानून मन्त्री	वरिष्ठतम न्यायाधीश/ सदस्य	सदस्य
१.	श्री धनेन्द्रबहादुर सिंह	श्री निलाम्बर आचार्य	श्री बबरप्रसाद सिंह	श्री शम्भुप्रसाद ज्ञवाली
२.	श्री विश्वनाथ उपाध्याय	श्री तारानाथ रानाभाट	श्री रुद्रबहादुर सिंह	श्री मुकुन्द रेग्मी
३.	श्री सुरेन्द्रप्रसाद सिंह	श्री महेश्वरप्रसाद सिंह	श्री लक्ष्मणप्रसाद अर्याल	श्री मेघराजबहादुर विष्ट
४.	श्री त्रिलोकप्रताप राणा	श्री रामचन्द्र पौडेल	श्री कृष्णजंग रायमाझी	श्री प्रचण्डराज अनिल
५.	श्री ओमभक्त श्रेष्ठ	श्री सुभाष नेम्वाङ	श्री अरविन्दनाथ आचार्य	श्री हिरण्यश्वरमान प्रधान
६.	श्री मोहनप्रसाद शर्मा	श्री भीमबहादुर तामाङ	श्री कृष्णकुमार वर्मा	श्री कृष्णप्रसाद घिमिरे
७.	श्री केशवप्रसाद उपाध्याय	श्री प्रेमबहादुर सिंह	श्री भैरवप्रसाद लम्साल	श्री पुष्पराज कोइराला
८.	श्री केदारनाथ उपाध्याय	श्री भरतमोहन अधिकारी	श्री चन्द्रप्रसाद पराजुली	श्री मोतीकाजी स्थापित
९.	श्री गोविन्दबहादुर श्रेष्ठ	श्री सिध्दराज ओझा	श्री तपबहादुर मगर	श्री भैरवप्रसाद लम्साल
१०.	श्री हरिप्रसाद शर्मा	श्री सीतानन्दन राय	श्री गिरीशचन्द्र लाल	श्री वासुदेवप्रसाद ढुंगाना
११.	श्री दिलिपकुमार पौडेल	श्री तारणीदत्त चटौत	श्री वैद्यनाथ उपाध्याय	श्री खेमनारायण ढुंगाना
१२.	श्री केदारप्रसाद गिरी	श्री कृष्णप्रसाद भट्टराई♦	श्री मीरा खड्का	श्री उपेन्द्रकेशरी न्यौपाने
१३.	श्री मीनबहादुर रायमाझी	श्री महन्थ ठाकुर	श्री ईश्वरप्रसाद खतिवडा	श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ
१४.	श्री अनुपराज शर्मा	श्री नरेन्द्रविक्रम नेम्वाङ	डा.श्री आनन्दमोहन भट्टराई	श्री पदमप्रसाद वैदिक
१५.	श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ	श्री धर्मबहादुर थापा		श्री रामप्रसाद सिटौला
१६.	श्री खिलराज रेग्मी	श्री लोकेन्द्रबहादुर चन्द♦		श्री लक्ष्मीबहादुर निराला
१७.	श्री दामोदरप्रसाद शर्मा	श्री हरिबहादुर बस्नेत		श्री रामप्रसाद श्रेष्ठ
१८.	श्री रामकुमार प्रसाद साह	श्री टेकबहादुर चोख्याल		
१९.	श्री कल्याण श्रेष्ठ	श्री तुल्सी गिरी♦		
२०.	श्री सुशीला कार्की	श्री निरन्जनकुमार थापा		
२१.	श्री गोपाल पराजुली	श्री देवप्रसाद गुरुङ		
२२.	श्री दिपकराज जोशी	श्री कृष्णबहादुर महरा		
२३.	श्री ओमप्रकाश मिश्र	श्री प्रभु साह		
२४.	श्री चोलेन्द्र शमशेर ज.ब.रा.	श्री वृजेशकुमार गुप्ता		
२५.	श्री दीपककुमार कार्की	श्री बाबुराम भट्टराई♦		
२६.	श्री हरिकृष्ण कार्की	श्री हरिप्रसाद न्यौपाने		
२७.	श्री विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ	श्री नरहरि आचार्य		
२८.		श्री अग्निप्रसाद खरेल		

♦ कानून न्याय मन्त्रीको समेत कार्य गर्ने गरी तोकिई परिषदको बैठकमा सहभागी हुनुभएको।

क्र.सं.	अध्यक्ष	कानून मन्त्री	वरिष्ठतम न्यायाधीश/ सदस्य	सदस्य
२९.		श्री अजयशंकर नायक		
३०.		श्री गोपालमान श्रेष्ठ		
३१.		श्री यज्ञबहादुर थापा		
३२.		श्री शेरबहादुर तामाङ		
३३.		श्री भानुभक्त ढकाल		
३४.		श्री उपेन्द्र यादव		
३५.		डा. शिवमाया तुम्बाहाङ्फे		
३६.		श्री लिलानाथ श्रेष्ठ		
३७.		श्री ज्ञानेन्द्र बहादुर कार्की		
३८.		श्री दिलेन्द्रप्रसाद बडु		
३९.		श्री गोविन्द प्रसाद शर्मा (कोईराला)		
४०.		श्री ध्रुवबहादुर प्रधान		
४१.		श्री धनराज गुरुङ		
४२.		श्री पदम गिरी		

अनुसूची-५
न्याय परिषद सचिवालयमा हालसम्म कार्यरत सचिवहरू

सि.नं.	नाम थर	देखि	सम्म	कैफियत
१.	श्री इन्दिरा राणा	२०४८।१०।९	२०५५।४।३१	
२.	श्री श्यामकृष्ण कसजु	२०५७।२।४	२०५७।११।५	
३.	श्री काशीराज दाहाल	२०५७।११।६	२०५७।१२।९	निमित्त
		२०५७।१२।१०	२०६२।१२।९	
४.	श्री प्रकाश कुमार ढुङ्गाना	२०६२।१२।१०	२०६४।२।१०	निमित्त
		२०६४।२।११	२०६६।५।२१	
५.	श्री जीवनहरी अधिकारी	२०६६।५।२९	२०६६।७।५	का.मु.
		२०६६।७।६	२०७०।२।२७	
६.	श्री कृष्ण गिरी	२०७०।२।२७	२०७२।४।७	निमित्त/का.मु.
		२०७२।४।८	२०७३।१०।५	
७.	श्री नहकुल सुवेदी	२०७३।१०।०६	२०७४।३।२२	
८.	श्री राजनप्रसाद भट्टराई	२०७४।३।२३	२०७४।१०।२३	
९.	श्री नृपध्वज निरौला	२०७४।१०।२३	२०७५।१०।१४	
१०.	श्री देवेन्द्रराज ढकाल	२०७५।१०।२१	२०८०।०९।२३	
११.	श्री भद्रकाली पोखरेल	२०८०।१०।०३	२०८१।०२।१७	निमित्त/का.मु
१२.	श्री यमबहादुर बुढामगर	२०८१।०२।१७		

अनुसूची-६
न्याय परिषद सचिवालयमा कार्यरत न्यायाधीश तथा कर्मचारीहरू

क्र.स	पद	नामथर	महाशाखा/शाखा	सि.नं.	न्यायाधीशहरूको नामावली
१	सचिव	श्री यमबहादुर बुढामगर	न्याय परिषद र न्याय सेवा आयोग	१	मा.न्या. श्री कृष्णमुरारी शिवाकोटी(काज)
२	सहसचिव	श्री अशोकुमार क्षेत्री	प्रशासन र अनुगमन महाशाखा	२	मा.जि.न्या. श्री रामराजा उप्रेती
३		श्री रामप्यारी सुनुवार	उजुरी र परीक्षा महाशाखा	३	मा.जि.न्या. श्री ध्रुवकुमार उप्रेती
४	उपसचिव	श्री सुमन पाण्डे	प्रशासन शाखा	४	मा. जि.न्या. श्री भुवन गिरी (निलम्बित)
५		श्री कुमार खतिवडा	उजुरी शाखा		
६		श्री हिरालाल भुसाल			
७		श्री रामबन्धु गौतम	परीक्षा शाखा		
८	शाखा अधिकृत	श्री रामेश्वर अधिकारी	निजी सहायक		
९		श्री शान्ता पन्थी			
१०		श्री रमा थापा	उजुरी शाखा		
११		श्री दीपक दाहाल	प्रशासन शाखा		
१२		श्री सोनी श्रेष्ठ	अनुगमन शाखा		
१३		श्री मिलनचन्द्र महत	प्रशासन शाखा		
१४		श्री सुसन दहाल	अनुसन्धान शाखा		
१५		श्री पूर्णानन्द पन्त	निजी सहायक		
१६		श्री पवित्रा गर्तौला पोखरेल (काज)	अभिलेख शाखा		
१७	नायब सुब्बा	श्री रामकाजी खत्री	अनुगमन शाखा		
१८		श्री पुष्पराज खनाल	अभिलेख शाखा		
१९		श्री तिलकप्रसाद अधिकारी			
२०		श्री इन्द्र बहादुर बि.सी.			
२१		श्री समिला अर्याल			
२२		श्री रञ्जु दाहाल	उजुरी शाखा		
२३		श्री राजेन्द्र जोशी	प्रशासन शाखा		
२४	लेखापाल	श्री सिमा ज्ञवाली	आर्थिक प्रशासन शाखा		
२५	क.अपरेटर	श्री गणेश भण्डारी	प्रशासन शाखा		
२६	डिट्ठा	श्री कमलराज पाण्डेय (काज)	दर्ता चलानी शाखा		
२७	ह.स.चा. (करार)	श्री रामहरी धुलिखेले	प्रशासन शाखा		
२८		श्री शैलेन्द्र महर्जन			
२९		श्री यमनाथ तिमील्सेना			
३०		श्री कुमार दंगाल			
३१		श्री रामबहादुर भुजेल			
३२	कार्यालय सहयोगी (करार)	श्री टंकप्रसाद निरौला			
३३		श्री जगन्नाथ ढकाल			
३४		श्री केशकमल नेपाली			
३५		श्री सुजन गिरी			
३६		श्री रुकु तामाङ			

सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका अध्यक्ष प्रकाशमान सिंह राउतको साथमा न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू ।

निवर्तमान सम्माननीय प्रधान न्यायाधीश एवम् न्याय परिषदका अध्यक्ष विश्वम्भर प्रसाद श्रेष्ठको साथमा न्याय परिषदका पदाधिकारीहरू ।

१५३. न्याय परिषद : (१) यस संविधान बमोजिम न्यायाधीशको नियुक्ति, सरुवा, अनुशासन सम्बन्धी कारबाही, बर्खासी र न्याय प्रशासन सम्बन्धी अन्य विषयको सिफारिस गर्न वा परामर्श दिन एउटा न्याय परिषद रहनेछ, जसमा देहाय बमोजिमका अध्यक्ष र सदस्यहरू रहनेछन् :-

(क) प्रधान न्यायाधीश - अध्यक्ष
(ख) संघीय कानून तथा न्याय मन्त्री - सदस्य
(ग) सर्वोच्च अदालतका वरिष्ठतम न्यायाधीश एक जना - सदस्य
(घ) राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्रीको सिफारिसमा नियुक्त गरेको एक जना कानूनविद् - सदस्य
(ङ) नेपाल बार एसोसिएशनको सिफारिसमा राष्ट्रपतिद्वारा नियुक्त कम्तीमा बीस वर्षको अनुभव प्राप्त वरिष्ठ अधिवक्ता वा अधिवक्ता - सदस्य

(२) उपधारा (१) को खण्ड (घ) र (ङ) बमोजिमको सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ र निजको पारिश्रमिक तथा सुविधा सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीशको सरह हुनेछ।

(३) उपधारा (१) को खण्ड (घ) र (ङ) बमोजिमको सदस्य सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीश सरह समान आधारमा र समान तरीकाले पदमुक्त हुनेछ।

(४) न्याय परिषदको अध्यक्ष तथा सदस्यले कुनै न्यायाधीशको सम्बन्धमा पर्न आएको उजुरीसँग सम्बद्ध मुद्दाको अध्ययन गरी न्याय परिषदमा त्यसको प्रतिवेदन दिन सक्नेछ।

(५) कुनै न्यायाधीशको विषयमा पर्न आएको उजुरीको सम्बन्धमा प्रारम्भिक छानबीन गराउँदा विशेषज्ञबाट विस्तृत छानबीन गर्नुपर्ने देखिएमा न्याय परिषदले जाँचबुझ समिति गठन गर्न सक्नेछ।

(६) यो संविधान बमोजिम महाभियोगको कारबाहीबाट पदमुक्त हुन सक्ने न्यायाधीश बाहेक अन्य न्यायाधीशले भ्रष्टाचार गरी अख्तियारको दुरुपयोग गरेकोमा न्यायपरिषदले अनुसन्धान गरी कानून बमोजिम मुद्दा मुद्दा मुद्दा चलाउन सक्नेछ। चलाउन सक्नेछ। चलाउन सक्नेछ।चलाउन सक्नेछ। चलाउन सक्नेछ।चलाउन सक्नेछ। चलाउन सक्नेछ।चलाउन सक्नेछ।

(७) न्याय परिषदले यस संविधान बमोजिम सर्वोच्च अदालतको प्रधान न्यायाधीश र न्यायाधीश, उच्च अदालतका मुख्य न्यायाधीश र न्यायाधीशको पदमा नियुक्त हुन योग्यता पुग्ने व्यक्तिहरूको अद्यावधिक अभिलेख तयार गर्नु पर्नेछ।

(८) न्याय परिषदको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार संघीय कानून बमोजिम हुनेछ।

Judicial Council Secretariat
Ramshahpath, Kathmandu
Website : htpps://www.jcs.gov.np

Phone Number
977-01-4200775
977-01-4200776
977-01-4200777
977-01-4200778 (Secretary)

E-mail:
info@jcs.gov.np
complaint@jcs.gov.np
maskebari@jcs.gov.np
gunaso@jcs.gov.np
it@jcs.gov.np